

LES DONES EN EL MERCAT DE TREBALL

Continuem sent la baula feble del mercat de treball?

Baix Llobregat, març 2017

Amb la col·laboració de:

Xarxa d'Observatoris
del Desenvolupament
Econòmic Local

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Principals dades	7
3. Aproximació general	10
3.1 Població activa	10
Principals indicadors de població activa	
Evolució de les taxes d'activitat segons sexe.	
3.2 Població ocupada	11
Principals indicadors de població ocupada.	
Evolució de les taxes d'ocupació segons sexe.	
3.3 Població emprenedora	12
Població ocupada segons situació professional.	
Iniciatives empresarials segons sexe i antiguitat.	
Indicadors principals d'emprenedoria segons sexe.	
3.4 Usos del temps. Qui fa què?	15
Usos del temps en un dia mitjà. Distribució per sexe.	
3.5 Maternitat, paternitat i treball	16
Prestacions per maternitat segons sexe.	
Durada de les prestacions.	
Prestacions de maternitat i paternitat gaudides per homes.	
3.6 Salaris i gènere	17
Distribució salarial segons sexe.	
Distribució salarial segons grup d'ocupació.	
Distribució salarial segons sector productiu.	
Distribució salarial segons edat.	
3.7 Risc de pobresa	20
Evolució taxa de risc de pobresa segons sexe.	
Taxa de risc de pobresa per sexe i grups d'edat.	
Principals indicadors de pobresa segons sexe.	
4. Nivell formatiu al Baix Llobregat	22
Presència de les dones a Batxillerat segons modalitat.	
Presència de les dones als cicles formatius segons famílies professionals.	
Evolució de la presència de les dones a Batxillerat.	
Evolució de la presència de les dones als cicles formatius.	
Evolució presència de dones en l'especialitat d'Arts a Batxillerat.	
Evolució presència de dones en l'especialitat de Tecnologia a Batxillerat.	
5. Afiliació segons residència padronal al Baix Llobregat	25
5.1 Dades generals d'afiliació segons residència padronal i sexe	25
Dades generals d'afiliació residencial segons sexe.	
Distribució de les dones afiliades segons municipis del Baix Llobregat.	
Municipis del Baix Llobregat segons diferencial de persones afiliades segons sexe.	
5.2 L'edat en les afiliacions	27
Nombre de persones afiliades per edat i gènere.	
Evolució de l'afiliació entre les persones més joves.	
Evolució de l'afiliació entre les persones més grans.	

6. Atur registrat al Baix Llobregat	29
Evolució atur registrat.	
Pes de les persones aturades segons sexe.	
Persones aturades segons sexe i edat.	
6.1 Durada demanda d'ocupació	30
Durada de la demanda d'ocupació segons edat.	
Durada de la demanda d'ocupació segons nivell formatiu.	
6.2 Atur registrat segons activitat econòmica	31
6.3 Atur registrat segons ocupació	32
6.4 Dades municipals	33
Municipis amb més pes de dones en situació d'atur	
Municipis amb menys pes de dones en situació d'atur	
7. Contractes registrats al Baix Llobregat	34
Evolució contractes registrats.	
Pes dels contractes registrats segons sexe.	
Contractes registrats segons sexe i edat.	
7.1 Modalitat dels contractes registrats.	35
Evolució taxa de temporalitat contractual.	
Pes dels contractes temporals segons sexe.	
Contractes registrats segons tipologia.	
Contractes registrats segons modalitat.	
7.2 Dades municipals.	37
Municipis amb més i menys contractes registrats per dones.	
Municipis amb més i menys contractes temporals registrats per dones.	
8. Contrastació d'hipòtesis.	39
9. Semàfor d'indicadors de mercat de treball.	41
10. Conceptes i accés a les dades.	44
11. Recomanacions bibliogràfiques.	47

1. Introducció

L'any passat vam publicar la primera edició de l'informe dones i mercat de treball. Un dels principals objectius de l'informe era descobrir si existia una discriminació per gènere en el mercat de treball. Per a fer-ho es van plantejar una sèrie d'hipòtesis de treball que aprofundien en les discriminacions clàssiques de les dones en el mercat de treball (des de la presència de les segregacions verticals i horitzontal, les dificultats de conciliació dels temps de treball, personal i familiar fins l'existència de la bretxa salarial).

Les conclusions de l'informe van confirmar aquestes hipòtesis de treball i van animar a consolidar aquesta línia de treball dins del Consell de Dones i l'Observatori Comarcal del Baix Llobregat per tal de fer un seguiment a la situació de les dones en el mercat de treball tant a nivell general com a nivell comarcal i municipal.

Així, l'informe que presentem a continuació continua la línia de treball iniciada en el 2016 tot afegint la següent qüestió a la recerca: La situació de les dones ha millorat o empitjorat respecte l'any anterior? Altres novetats que s'incorporen en aquest informe amplien l'espectre de l'anàlisi de les dones en el mercat de treball. Per una banda incloem un capítol dedicat al nivell formatiu de les dones (amb la limitació de les dades disponibles a nivell comarcal només podem treballar amb les matriculacions als nivells formatius post obligatoris) i un altre a les persones afiliades segons la seva residència (aprofitant la publicació d'aquestes dades a nivell municipal i la segregació per sexe ens faciliten una valuosa informació per a radiografiar el mercat de treball. Abans de disposar d'aquestes dades per exemple, desconèixiem el nombre de persones ocupades a nivell local segons sexe.)

Són les dones la baula feble del mercat de treball?

De manera general s'inclou a les dones dins dels col·lectius més vulnerables en el mercat de treball (juntament amb joves i estrangers). Considerem col·lectius vulnerables a aquells que estiguin més exposats a una situació de precarietat laboral tant en l'accés com en l'ocupació al mercat de treball.

Per tal d'ordenar i estructurar la informació obtinguda de l'estudi de les dones en el mercat de treball s'ha considerat els següents àmbits d'anàlisi i les subsegüents hipòtesis de treball tot incidint en si són les dones la baula feble del mercat de treball.

1. Discriminació de gènere en el mercat de treball

La hipòtesi principal de l'estudi rau en l'existència de discriminació per gènere en l'accés com en la permanència del mercat de treball. Discriminació que es pot detectar en: La població ocupada, La tipologia de jornades o La distribució salarial.

2. Segregació vertical

Un dels símptomes de discriminació per raó de gènere és la segregació vertical, és a dir, trobarem més dones en les ocupacions elementals i més homes en càrrecs directius.

Existeix segregació vertical en el mercat de treball del Baix Llobregat.

3. Segregació Horitzontal

La segregació horitzontal és un altre indicador tradicional de la discriminació per gènere. En el cas del mercat de treball, la segregació horitzontal es detecta en observar si existeixen activitats econòmiques desenvolupades majoritàriament per homes o per dones.

Existeix segregació horitzontal en el mercat de treball del Baix Llobregat.

4. Bretxa salarial

La diferència salarial entre homes i dones és la bretxa salarial. Si de manera general els homes presenten unes retribucions salarials superior a la de les dones, existirà discriminació per gènere.

Existeix una discriminació de gènere en la distribució salarial. Existeix una bretxa salarial entre dones i homes.

5. Nivell formatiu. Els estudis importen. El gènere tria la formació?

Una de les variables que expliquen la nostra situació en el mercat de treball és el nivell formatiu. De manera general s'observa una major presència de dones en els estudis superiors que no es tradueix en una major presència en les millors ocupacions.

Respecte a l'elecció dels estudis encara s'observen segregacions per raons de gènere. Així es preveu que hi hagi un major pes de dones matriculades a Batxillerat que a cicles formatius però sobretot existeixen, encara, tipus d'estudi clarament feminitzats i masculinitzats.

6. L'edat discrimina, però si ets dona, més.

Si el nivell formatiu pot condicionar la nostra situació en el mercat de treball, l'edat encara ho fa amb major intensitat.

A la vegada, si l'edat discrimina en el mercat de treball (ja sigui en la durada de la demanda d'ocupació com en la precarietat de la contractació) aquesta discriminació serà major si ets dona.

7. Emprenedors o empenedores

Sovint es considera que la discriminació de gènere en l'emprenedoria no és tal ja que l'emprenedoria és un acte voluntari, les dones no empenen perquè no volen. Tot i amb això, darrera de la voluntat i possibilitat d'empenre, existeixen sobretot, barreres de manca d'apoderament. Per tant, si trobem un diferencial positiu d'empenedors, trobarem una discriminació invisible de gènere.

Existeix una discriminació per gènere en l'activitat empenedora. La creació de noves empenes ve liderada per homes.

8. La conciliació té nom de dona?

La conciliació de la vida laboral i familiar recau sobre les dones. Són elles qui es responsabilitzen de les càrregues domèstiques i la cura familiar.

9. La recuperació té gènere?

Les dades macroeconòmiques i les principals magnituds del mercat de treball (atur, nous contractes registrats i afiliacions) mostren una certa recuperació respecte a anys anteriors. En aquest sentit, s'estudiarà si aquesta recuperació té gènere o afecta d'igual manera independentment de si ets home o dona.

La recuperació ha afavorit més als homes que a les dones.

2. Principals dades

La taxa d'ocupació és l'indicador d'activitat amb major diferencial entre homes i dones (9 punts)

- El percentatge de població activa i ocupada masculina és superior a la femenina.
- La població inactiva i aturada és superior entre les dones.
- La variació anual dels principals indicadors consoliden una recuperació generalitzada.
- En el 2016 la taxa d'activitat femenina torna a augmentar mentre que la masculina disminueix.

Mentre el treballador per compte propi és home, la jornada a temps parcial és de la dona.

- La població ocupada assalariada és major entre les dones que entre els homes.
- El diferencial d'homes i dones a compte propi és de 8,6 punts en favor dels homes.
- La jornada a temps parcial té nom de dona.
- Respecte el 2015 augmenta la població assalariada amb contractes temporals (tant en dones com en homes); augmenta el contracte a temps parcial dels homes i disminueix en les dones i augmenta lleugerament la presència de dones que treballen per compte propi.

Només el 33% de les empresàries i cooperativistes són dones.

- El 48% de les iniciatives empresarials estan encapçalades per dones.
- Augmenta la participació de les dones emprenedores.
- La taxa d'activitat emprenedora de les dones de 18 a 34 anys és del 6%, entre els homes, del 9%.

L'ús del temps varia segons el gènere.

- Mentre el 91% de les dones consideren la cura de llar i de la família com una activitat diària principal, aquest percentatge entre els homes ho és del 79%. El temps destinat a la mateixa mostra un diferencial de 2 hores més al dia en favor de les dones.
- Les aficions i el treball remunerat són, per contra, les activitats principals que presenten un major diferencial negatiu entre homes i dones. El treball és l'activitat diària principal per un 39%, entre les dones aquest percentatge és del 30%. Les aficions són activitat diària principal per un 37% dels homes, mentre que entre les dones, aquest percentatge és del 27%.
- Respecte el 2015 augmenta en un 3% el nombre de prestacions per paternitat.

La bretxa salarial existeix i es fa més gran segons edat, ocupació i rang salarial.

- La desigualtat salarial és una característica que afecta a tots els sectors, edats i ocupacions.
- L'any 2014, les dones tenien una mitjana salarial de 20.325 euros, 7.123 euros inferior al dels homes. És a dir un 26% de bretxa salarial en favor dels homes.
- Mentre que entre els treballadors més ben remunerats (percentil 90) la bretxa salarial és de 23%, entre els pitjor remunerats (percentil 10) aquesta és del 43%.
- Les ocupacions més feminitzades i que ocupen un major nombre de dones són les que presenten una major bretxa salarial homes, dones. Entre les més masculinitzades, en canvi, trobem una menor bretxa salarial.
- El grup d'edat de 25 a 34 anys és el que presenta una bretxa salarial menor (15%), el grup de més de 55 anys la major (32%).
- Les valoracions en espècies i els pagaments extraordinaris són els components salarials que presenten una major bretxa salarial en favor dels homes.
- Respecte l'any anterior augmenta la bretxa salarial tant la mitjana, la del percentil més baix com entre les dones amb major edat.

El 35% de les dones tenen dificultats per arribar a fi de mes.

- El 19% de les dones viuen en llars amb una renda disponible inferior al 60% dels ingressos medians de les llars.
- El 30% de la població té dificultats per arribar a fi de mes. El percentatge és major entre les dones (35%) que entre els homes (31%).
- El diferencial de dones amb 3 o més privacions materials és 11 punts superior als d'homes.
- La taxa de risc de pobresa i exclusió social (AROPE) és major entre les dones que entre els homes.
- La disminució del la taxa risc de pobresa és generalitzada i és major entre les dones que entre els homes.

El nivell formatiu té gènere i es tria segons siguis dona o home.

- El 54% de l'alumnat matriculat al Batxillerat són dones; el 41% de l'alumnat matriculat als cicles formatius són dones.
- La presència de dones és major en aquelles especialitats tradicionalment feminitzades i menor en aquelles que deriven en professions masculinitzades.
- Tot i amb això, s'observa una certa reducció del biaix de gènere en l'evolució temporal d'algunes especialitats (mentre si s'observa en les tecnològiques en les artístiques no s'observa cap canvi de tendència)

Al Baix Llobregat hi ha 156.612 dones afiliades, un 11,5% menys del total d'homes afiliats.

- Des de 2013 es registra un creixement progressiu de les dones afiliades a la Seguretat Social al Baix Llobregat. El diferencial home, dona mostra aquest any la menor xifra registrada.
- El diferencial per gènere en les afiliacions augmenta segons l'edat.
- Respecte l'any anterior augmenta el diferencial per gènere entre les persones més joves.

L'atur registrat del Baix Llobregat continua tenint nom de dona.

- Del total de persones aturades en el 2016 al Baix Llobregat, el 56% són dones i el 44% homes. Aquest diferencial incrementa a mesura que l'edat de les persones aturades augmenta. El percentatge de dones joves aturades és del 41%, entre els majors de 55, el percentatge d'aturades és del 60%.
- El demandant d'ocupació de llarga durada (més de 2 anys) és major entre les dones (32%) que entre els homes (23%).
- Respecte a l'any anterior augmenta el diferencial dones homes aturades com també el diferencial d'aturades de llarga durada (incidint en major mesura entre les dones).

Segregació horitzontal present a la comarca.

- Entre el 80 i 83% de les persones aturades que havien realitzat activitats relacionades amb l'educació, llars i sanitàries i serveis socials a la comarca eren dones.
- Només el 12% de les persones aturades del sector de la construcció eren dones.

Segregació vertical present a la comarca.

- El 30% de les persones aturades que havien treballat com a directors i gerents eren dones.
- En canvi, les ocupacions d'empleats d'oficina i comptables (amb un 83% de persones aturades dones) i ocupacions de restauració o venedors (79% de persones aturades dones) són les que presenten un predomini de dones entre les persones aturades.

Creixement generalitzat de la contractació tot i que de manera més ràpida i intensa entre els homes.

- El 56% dels contractes registrats al Baix Llobregat en el 2016 ho eren per homes. Continua sent present el diferencial entre dones i homes en la contractació (a favor dels homes) i respecte a anys anteriors augmenta.
- El 57% dels nous contractes temporals són registrats per homes.
- El 63% dels contractes d'interinitat són registrats per dones.
- Augmenta, respecte l'any anterior, el diferencial home dona dels contractes registrats entre els majors de 55 anys com també de la temporalitat contractual.

3. Aproximació general

3.1 La població activa

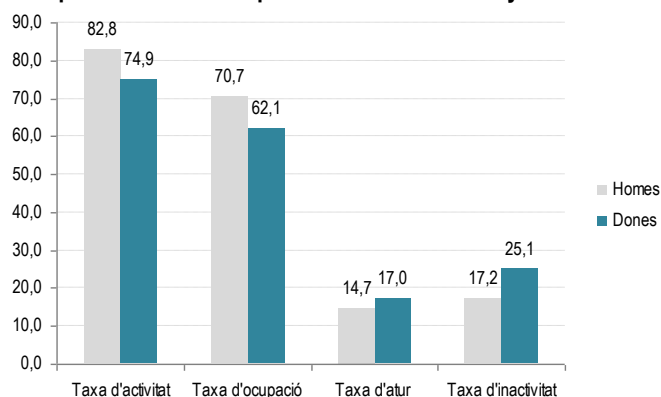
La població econòmicament activa està integrada per aquelles persones dedicades a la producció de béns i serveis ja estiguin ocupades o desocupades.

El percentatge de població activa i ocupada masculina és superior a la femenina. Mentre els homes presenten un 82,8% de taxa d'activitat, el de les dones és del 74,9%. La taxa d'ocupació dels homes supera a la de dones en 8,6 punts (70,7% d'homes i 62,1% de dones en edat activa estan ocupades).

La població inactiva i aturada és superior entre les dones. Mentre el 17,2% dels homes són inactius, el 25,1% de les dones són inactives en el mercat de treball (mostrant una diferència de +8 respecte els homes). El percentatge de dones aturades (17%) també és superior (2,3 punts més respecte els homes).

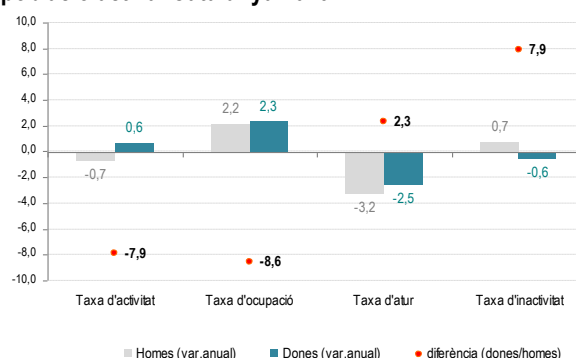
La variació anual dels principals indicadors de població activa mostra una recuperació generalitzada. Respecte el 2015, tot i que lleugerament (+0,6) augmenta la taxa d'activitat femenina mentre disminueix la masculina (-0,7). La taxa d'ocupació augmenta tant en homes com en dones, i l'augment entre les dones és superior (+2,2 en els homes i +2,3 en les dones). La taxa d'atur disminueix amb intensitat tant entre els homes (-3,2) com entre les dones (-2,5). Finalment, la taxa d'inactivitat entre els homes augmenta en 0,7 però en les dones disminueix (-0,6).

Principals indicadors de població activa. Catalunya. 2016.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

Variació interanual dels principals indicadors de població activa. Catalunya. 2016.

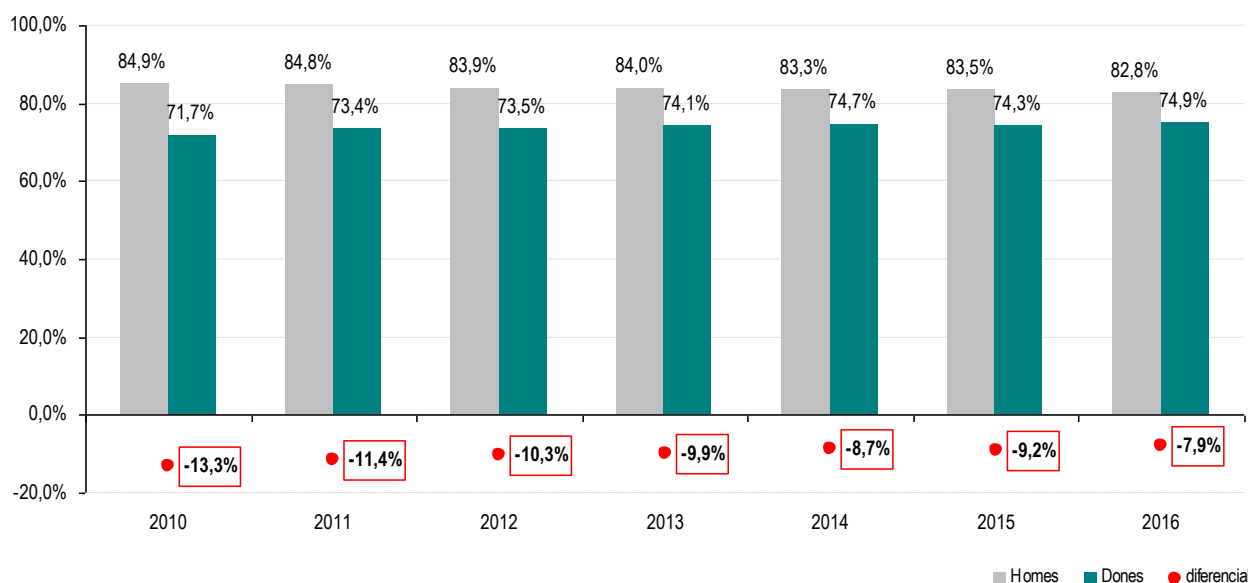

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

En el 2016 la taxa d'activitat femenina torna a augmentar mentre que la masculina disminueix. La taxa d'activitat masculina, es manté en el 2010, disminueix en el 2012, augmenta en el 2013, torna a disminuir en el 2014 i augmenta en el 2015.

El diferencial de les taxes d'activitat d'homes i dones és sempre negatiu (la taxa d'activitat dels homes sempre és superior al de les dones). Tot i amb això, en el 2016 el diferencial de la taxa d'activitat disminueix (de suposar més de 9 punts entre homes i dones en el 2015 a 8 en el 2016).

Evolució de les taxes d'activitat segons sexe. Catalunya. 2010-2016.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

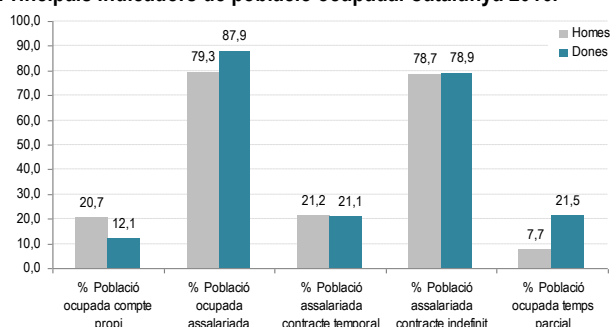
3.2 La població ocupada

Gran part de la població ocupada és assalariada. Hi ha un **major percentatge de dones assalariades** (87,9%) que homes (79,3%). En canvi, **és superior el percentatge d'homes que treballen per compte propi** (20,7%) que en dones (12,1%) (un diferencial de 8,6 entre homes i dones).

La jornada a temps parcial té nom de dona. El 7,7% dels homes estan ocupats a temps parcial, entre les dones, l'ocupació a temps parcial és del 21,5% (un diferencial de 13,8 punts percentuals entre homes i dones).

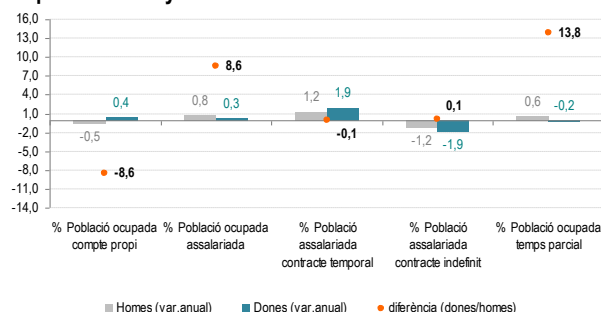
Respecte al 2015, augmenta la població assalariada de contracte temporal (tant entre els homes com entre les dones) i disminueix la població assalariada de contracte indefinit. Entre les dones continua disminuint el percentatge de població ocupada a temps parcial (-0,2) mentre que augmenta entre els homes (+0,6). Aquesta tendència també l'observem entre la població ocupada per compte propi on lleugerament augmenta la presència de dones (+0,4) però disminueixen els homes (-0,5).

Principals indicadors de població ocupada. Catalunya 2016.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

Variació interanual dels principals indicadors de població ocupada. Catalunya.2016.

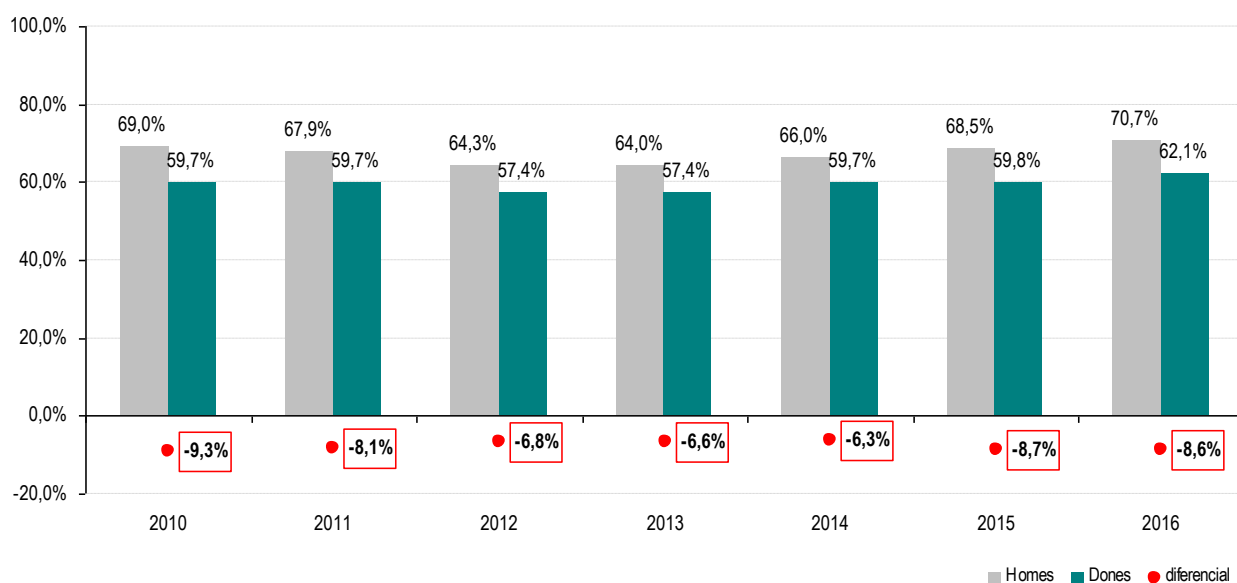

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

Fins al 2013 la taxa d'ocupació femenina disminueix de manera constant (de suposar el 60% de la població activa femenina en el 2009 fins al 57,4% en el 2013). Els 2 darrers anys augmenta de manera discreta la taxa d'ocupació femenina (59,7% en el 2014 a 59,8% en el 2015). El 2016 observa un creixement de la taxa d'ocupació tant en homes (del 68,5 al 70,7%) com en dones (del 59,8 al 62,1%).

El diferencial de les taxes d'ocupació d'homes i dones és sempre negatiu (la taxa d'ocupació dels homes sempre és superior al de les dones). Tot i disminuir el diferencial de la taxa d'ocupació respecte el 2015, els més de 8 punts diferencials en favor dels homes, situa el 2016 com el tercer any de la sèrie amb **major distància entre els homes i les dones ocupades**.

Evolució de les taxes d'ocupació segons sexe. Catalunya. 2010-2016.

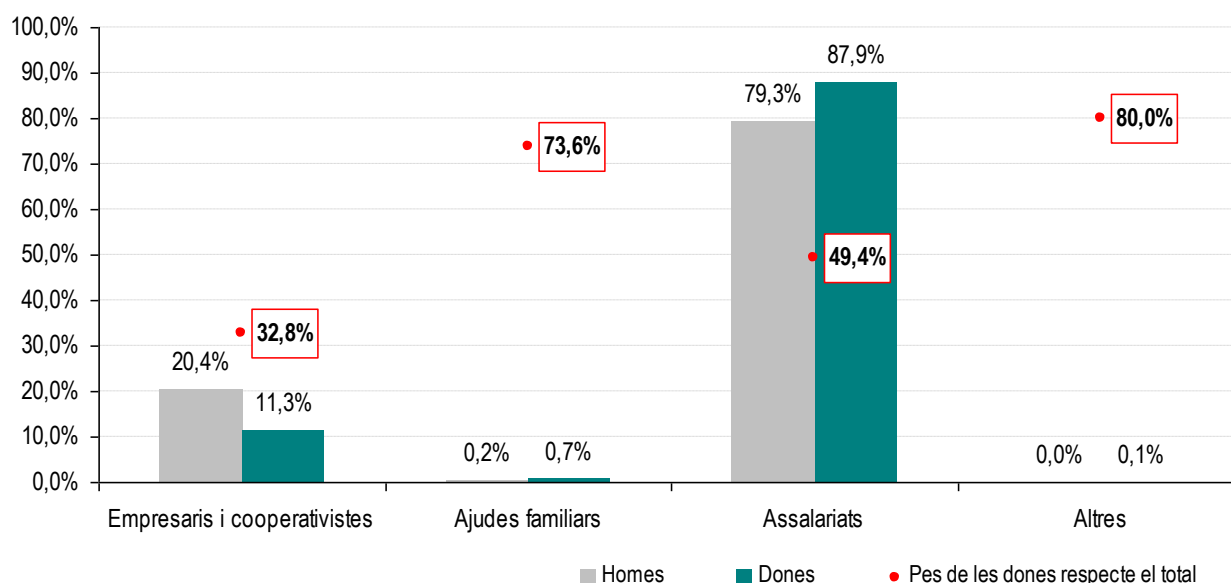

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

3.3 La població emprenedora

Només el 33% dels empresaris i cooperativistes de Catalunya són dones. Les ajudes familiars i altres situacions professionals (més enllà de cooperativistes, empresaris i assalariats) són majoritàriament femenines (així, el 74% del total de les persones que reben ajudes familiars són dones).

Població ocupada segons situació professional. Catalunya. 2016.

Font: OC-BL a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa publicades a Idescat.

En el 2015 gairebé s'igualava el percentatge d'iniciatives empresarials encapçalades per dones que per homes. **El percentatge d'iniciatives empresarials en etapa inicial encapçalades per dones arriba al 48%.** Tot i amb això, la consolidació d'aquestes iniciatives continua tenint predomini masculí. L'abandonament de les iniciatives empresarials continua sent majoritàriament masculí (el 64% dels abandonaments són dels homes).

L'índex TEA (taxa d'activitat emprenedora que mesura les iniciatives empresarials d'entre 0 i 3,5 anys en el mercat sobre la població en edat activa) constata l'**augment de la participació de les dones emprenedores en el 2015**. Així, la TEA dels homes és del 6,4% i la dels homes en el 6,2%. És destacable el creixement de les emprenedores més grans de 35 anys (amb un TEA del 6,2%) tot i que ve acompanyada d'una disminució de l'emprenedoria de les dones menors de 35 anys.

Les percepcions, els valors i aptituds entorn l'emprenedoria continuen sent diferencials entre homes i dones. Així, entre els homes en fase inicial de la iniciativa empresarial, consideren en més gran mesura (45%) que les dones (34%) les bones oportunitats de negoci i el bon estatus social i econòmic que genera la iniciativa emprenedora (un 58% entre els homes i 52% entre les dones en fase inicial). Entre els emprenedors que es situen en fase potencial, és major el percentatge d'homes que ho consideren una bona opció professional (76%) que dones (64%), també entre els homes visualitzen més les històries emprenedores

d'èxit (69% mentre entre les dones aquest percentatge és del 51%) i declaren que coneixen més emprenedors (57% homes davant el 44% de dones). Al contrari, la por de fracassar de les emprenedores és més gran que la dels homes en la mateixa fase (40% i 31% respectivament).

Iniciatives empresarials segons sexe i antiguitat. Catalunya 2015.

	Homes	Dones
En etapa inicial (entre 0 i 3 mesos)	52%	48%
Noves (entre 3 i 42 mesos)	60%	40%
Consolidades (més de 3 anys i mig)	66%	34%

Font: OC-BL a partir de l'informe Global Entrepreneurship Monitor 2015.

Índex TEA per gènere i edat. 2015. Catalunya.

	Homes	Dones
18 a 34 anys	8,7%	6,0%
35 a 64 anys	5,8%	6,2%
Total	6,4%	6,2%

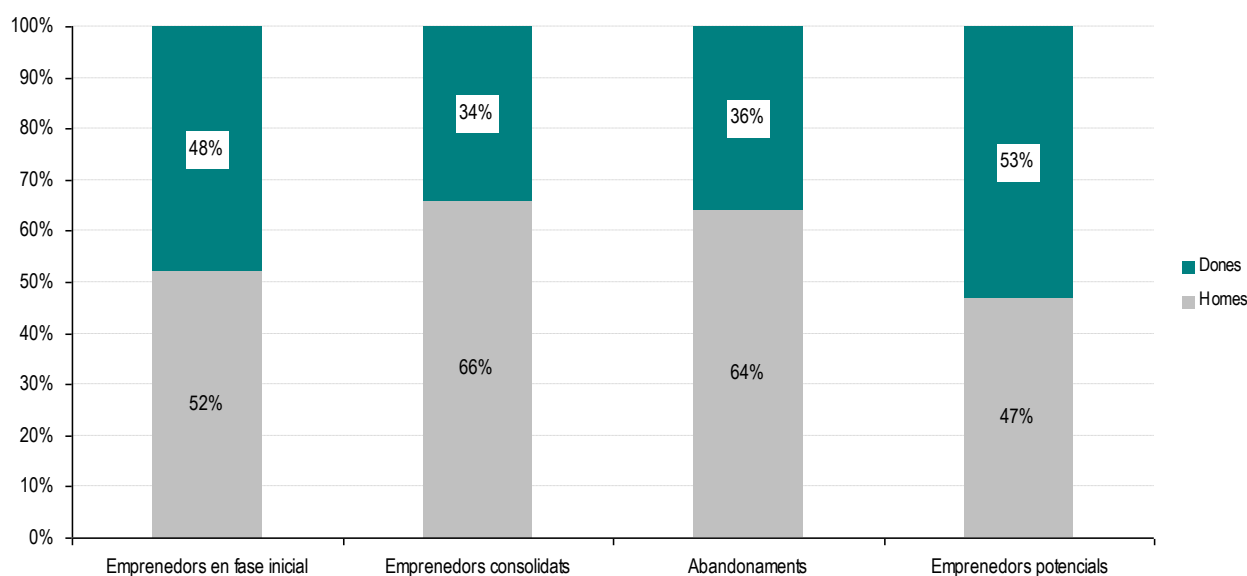
Font: OC-BL a partir de l'informe Global Entrepreneurship Monitor 2015.

Taula resum d'indicadors d'emprenedoria a Catalunya.

		Homes	Dones
Emprenedors en fase inicial	2014	61%	39%
	2015	52%	48%
Emprenedors consolidats	2014	63%	37%
	2015	60%	40%
Abandonaments	2014	71%	29%
	2015	60%	40%
Emprenedors potencials	2014	47%	53%
	2015	47%	53%

Font: OC-BL a partir de l'informe Global Entrepreneurship Monitor 2015.

Indicadors principals d'emprenedoria segons sexe. Catalunya 2015.

Font: OC-BL a partir de l'informe Global Entrepreneurship Monitor 2015.

3.4 Usos del temps. Qui fa què?

Nota: Les darreres dades disponibles de l'enquesta d'usos del temps corresponen al 2011. Al no disposar de dades més recents, la interpretació d'aquestes manté l'observació realitzada en l'anterior edició de l'informe dones i mercat de treball. La no actualització de dades impedeix establir variables explicatives de la millora o empitjorament de la situació de les dones en el mercat de treball.

Un element a analitzar la situació de les dones en el mercat de treball, és la relació entre el temps i el treball. En aquest punt cal destacar que el temps de treball no només es limita a la jornada laboral ja que el treball no es limita a l'activitat laboral. S'ha d'ampliar la concepció de treball al treball domèstic, al treball de cura i al treball cívic comunitari.

Les darreres dades disponibles d'usos del temps (Enquesta d'usos del temps 2010-2011 de l'Idescat) mostren el major diferencial en **l'activitat de llar i família**. Mentre el 79% dels homes reconeixen haver dedicat temps a l'activitat en el cas de les dones aquest percentatge arriba al 92%. Aquesta diferència encara és major si observem el temps dedicat a aquesta activitat (2 hores en el cas dels homes i 4 en el cas de les dones).

Les activitats relacionades amb aficions i informàtica, treball remunerat i esports i activitats a l'aire lliure són les que presenten una major participació d'homes i major diferencial entre homes i dones.

Activitats principals en un dia mitjà. Qui fa què? Catalunya 2011.

	Participació en l'activitat (%)			Durada mitjana (2)		
	homes	dones	diferencial	homes	dones	diferencial
Treball remunerat	38,9	29,6	↓ -9,3	07:51	06:50	↓ - 01:01
Estudis	13,0	12,6	↓ -0,4	05:01	04:41	↓ - 00:20
Cures personals	100,0	100,0	↑ 0,0	11:32	11:34	↑ + 00:02
Llar i família	79,0	91,9	↑ 12,9	02:35	04:14	↑ + 02:21
Treballs voluntaris i reunions	10,4	12,6	↓ 2,3	01:55	01:54	↓ - 00:01
Vida social i diversió	62,1	62,9	↑ 0,8	01:55	01:56	↑ + 00:01
Esports i activitats a l'aire lliure	43,0	37,8	↓ -5,2	02:05	01:47	↓ - 00:18
Aficions i informàtica	36,7	27,1	↓ -9,7	02:02	01:36	↓ - 00:26
Mitjans de comunicació	84,5	82,8	↓ -1,7	02:44	02:30	↓ - 00:14
Trajectes i ús del temps no especificat	86,8	83,5	↓ -3,3	01:32	01:30	↓ - 00:02

Font: OC-BL a partir de l'enquesta d'usos del temps 2010-2011 d'Idescat.

3.5 Maternitat, paternitat i treball

La titularitat del dret del permís de maternitat, que és de 16 setmanes, correspon a la mare. Aquest permís és intransferible al pare abans de la setena setmana. Així doncs, si la mare cedeix aquest permís al pare, aquest pot gaudir de les 10 setmanes restants. Tant a Catalunya com a la província de Barcelona el 2,1% dels permisos de maternitat van ser gaudits pels pares. Respecte el 2015 s'observa un major creixement relatiu de les prestacions de maternitat gaudides per homes que les prestacions gaudides completament per les dones, també **s'ha registrat un augment de les prestacions per paternitat** (3% més que en el 2015).

Prestacions de maternitat segons sexe.

variació anual

	2015	2016	absoluta	relativa
<i>Província de Barcelona</i>				
Dones	27.588	27.737	149	0,5%
Homes	533	590	57	10,7%
% prestacions de maternitat compartides per homes	1,9%	2,1%		0,2%
<i>Catalunya</i>				
Dones	36.482	36.382	-100	-0,3%
Homes	673	748	75	11,1%
% prestacions de maternitat compartides per homes	1,8%	2,1%		0,2%

Font: OC-BL a partir de les dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

Durada mitja de les prestacions per maternitat.2016.

		Barcelona	Catalunya
Modalitat contributiva	No comparteixen	25.956	33.980
	Durada mitja	113	113
	Comparteixen (**)	358	449
	Durada mitja	72	71
Modalitat no contributiva	No comparteixen	20	24
	Durada mitja	41	41
	Comparteixen (**)	1	1
	Durada mitja	42	42
Altres progenitor	Modalitat contributiva i no contributiva	375	468
	Durada mitja	44	45

(**) El nombre de dones que comparteixen període baixa i el d'altres progenitors no sempre coincideix, perquè poden estar en altre direcció provincial, o poden donar lloc a diversos processos per causa de pluriocupació o pluriactivitat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.
Dades gener-setembre 2016.

Prestacions de maternitat i paternitat gaudides per homes

variació anual

	2015	2016	absoluta	relativa
<i>Prestacions de maternitat gaudides per homes</i>				
Barcelona	533	590	57	10,7%
Catalunya	673	748	75	11,1%
<i>Prestacions de paternitat</i>				
Barcelona	25.089	26.109	1.020	4,1%
Catalunya	33.578	34.677	1.099	3,3%

Font: OC-BL a partir de les dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social.

3.6 Salari i gènere.

Segons l'Enquesta d'estructura salarial de l'INE, l'any 2014 les dones catalanes tenien un salari mitjà de 20.325 euros, 7.123 euros inferior al dels homes. Com veurem, **la desigualtat salarial és una característica transversal que afecta a tots els sectors, edats i ocupacions.**

Una primera manera d'aproximar-nos als salaris és observant la bretxa salarial (la diferència entre els salaris dels homes i les dones) segons la distribució salarial tenint en compte els valors extrems (percentil 10 i percentil 90) i els valors mitjans (mitjana i mediana) del conjunt de salaris. Observem que és entre els salaris més baixos on la bretxa salarial és major (-42,6%) i en els salaris superiors on la bretxa salarial menor (-23,2%).

Les dones majors de 45 anys són les que presenten un major diferencial salarial respecte als homes de la mateixa edat (bretxa salarial del -32%). Les dones de 25 a 34 anys, en canvi, són les que presenten un menor diferencial (-15,4%).

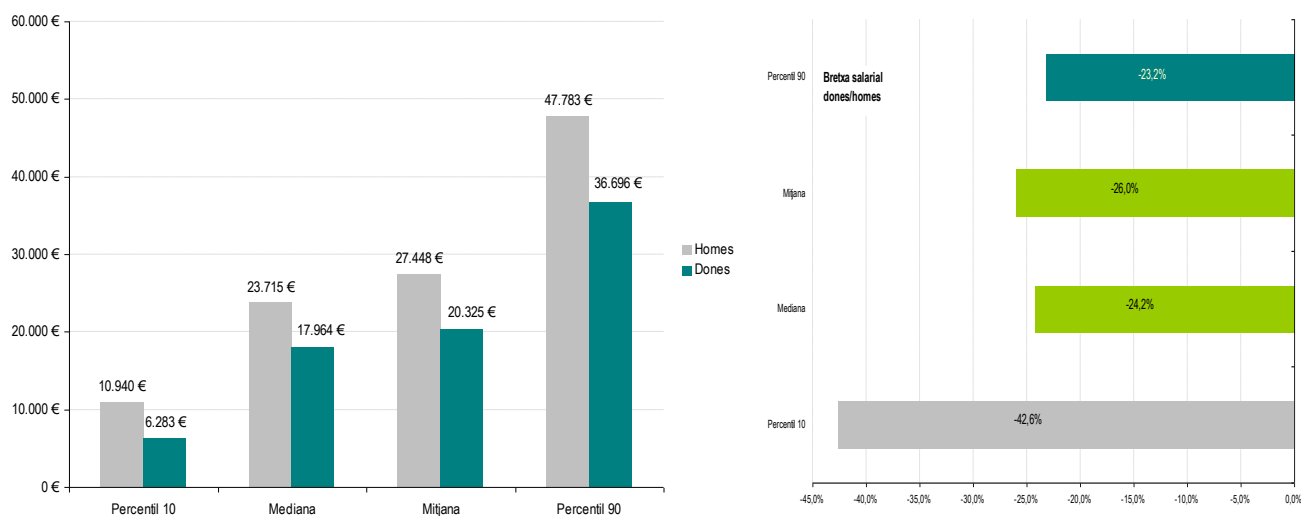
Si observem la distribució salarial segons grups d'ocupació, són les ocupacions més feminitzades com ara els treballadors de serveis, restauració, personals i venedors (-36,1%) o les més nombroses, ocupacions elementals, les que tenen una major bretxa salarial (-37,4%). Les ocupacions amb major presència d'homes, directors i gerents o operadors de maquinària i instal·lacions (-21,5% i -16,6% respectivament), en canvi, són les que presenten una menor bretxa salarial.

Segons sectors productius és el sector serveis el que presenta una major bretxa salarial (-25,2%) i és el sector de la construcció el que presenta una menor bretxa salarial (-4,7%).

La majoria de les jornades a temps parcial són realitzades per dones. Si mirem la bretxa salarial de les jornades parcials, són els salaris de menor retribució (percentil 10) els que presenten una major bretxa salarial (-12%), en els salaris de major retribució (percentil 90) observem la única bretxa salarial positiva (+4% de retribució femenina).

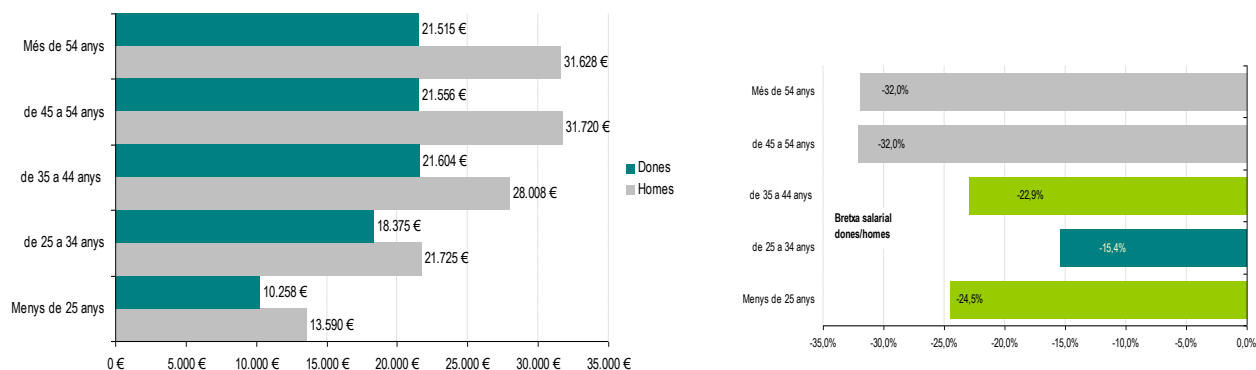
Finalment, la composició del salari és un altre element a analitzar en la diferència salarial, ja que es considera que part de la bretxa salarial s'explica pels components del salari més enllà de l'ordinari. Segons l'enquesta de 2014, les valoracions en espècies (-48,6%) i els pagaments extraordinaris (-31,5%) són els components que presenten una major bretxa salarial. El salari brut, en canvi, és el component amb menor bretxa salarial (-26%).

Distribució salarial segons sexe.

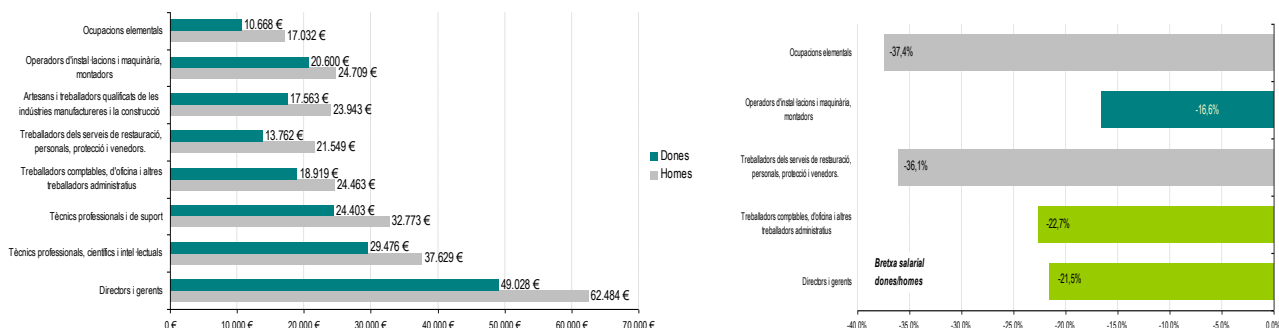
Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons edat

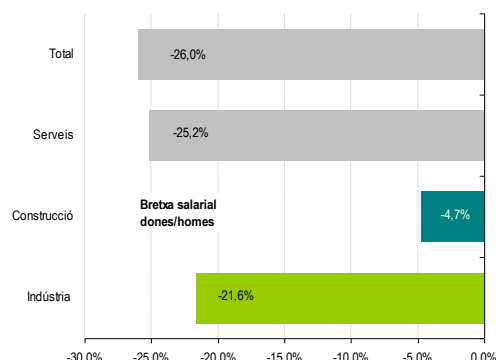
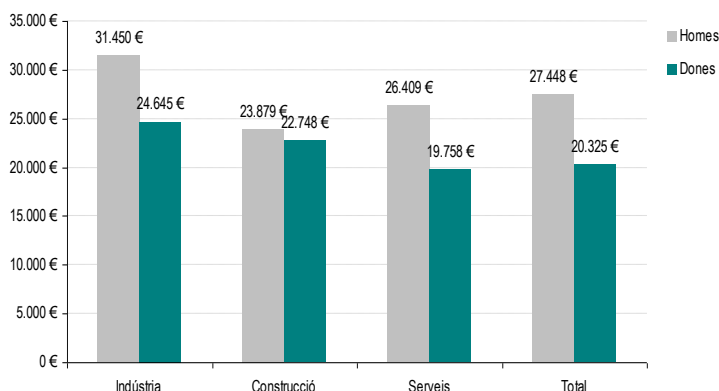
Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons grup d'ocupació.

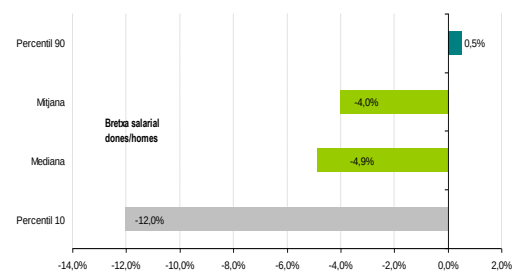
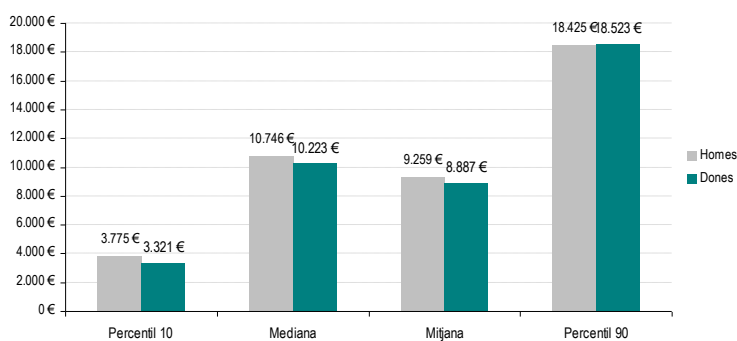
Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons sector productiu.

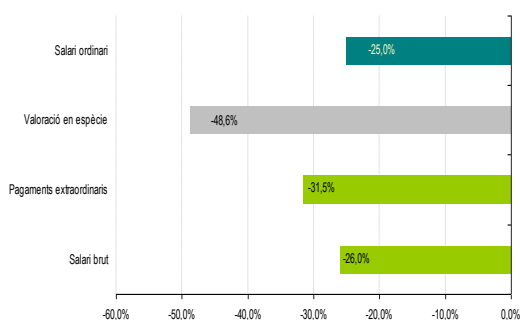
Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons jornada laboral a temps parcial.

Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

Distribució salarial segons composició.

Font: OC-BL a partir de les dades de la Encuesta de estructura salarial (INE).

3.7 Risc de pobresa

El 19% de les dones i el 18,9% dels homes viuen en llars amb una renda disponible equivalent inferior al 60% dels ingressos mitjans corresponents al mateix tipus de llar. La taxa de risc de la pobresa és major entre el conjunt de dones que entre el conjunt d'homes. Per grans grups d'edat, el risc de pobresa major es troba en el col·lectiu més jove (menors de 18 anys) on es supera el 28% tant en homes com en dones. En el grup d'edat més gran (majors de 65 anys), la taxa de risc de pobresa és menor.

Si observem el diferencial de la taxa de risc de pobresa segons dona-home, la taxa de risc total és major entre les dones que els homes (+0,1) i sobretot entre les majors de 65 anys (+5,3). En canvi, la taxa de risc de pobresa presenta una major incidència entre els homes en edat activa (-0,3) però en especial entre els menors d'edat (-1,1).

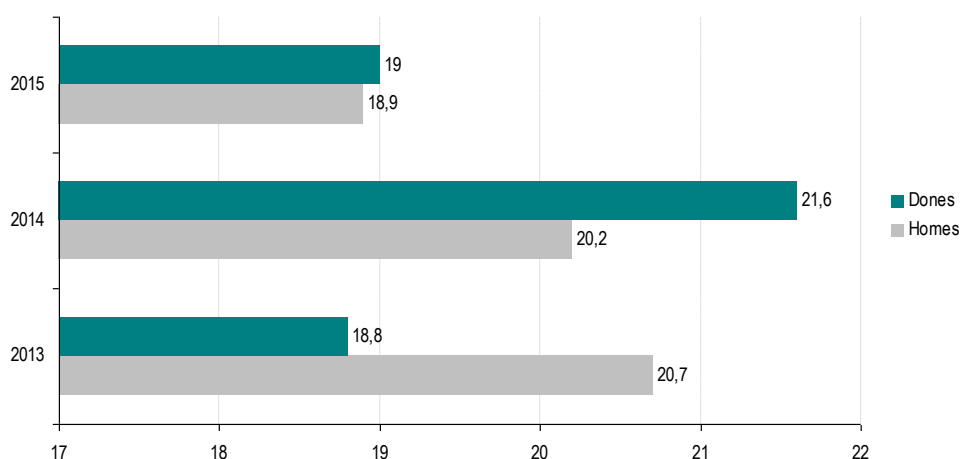
Respecte el 2014, **disminueix la taxa de risc de pobresa en 2,6% en el conjunt de dones i en 1,3% dels homes**. Aquest descens s'observa de manera generalitzada en tots els grups d'edat, a excepció de les dones menors de 18 anys on augmenta en un 0,2% la taxa de risc de pobresa.

Taxa de risc de pobresa per sexe i grups d'edat. Catalunya 2013-2015.

	2013	2014	2015	variació anual	diferencial
Homes	20,7	20,2	18,9	-1,3	
Menys de 18 anys	31,8	31	29,9	-1,1	
De 18 a 64	19,7	18,4	17,9	-0,5	
65 anys i més	10,7	13,4	9,1	-4,3	
Dones	18,8	21,6	19	-2,6	0,1
Menys de 18 anys	23,2	28,6	28,8	0,2	-1,1
De 18 a 64	19,2	21,6	17,6	-4	-0,3
65 anys i més	13,7	15,1	14,4	-0,7	5,3
Total	19,8	20,9	19	-1,9	
Menys de 18 anys	27,6	29,9	29,4	-0,5	
De 18 a 64	19,4	20	17,8	-2,2	
65 anys i més	12,4	14,4	12,1	-2,3	

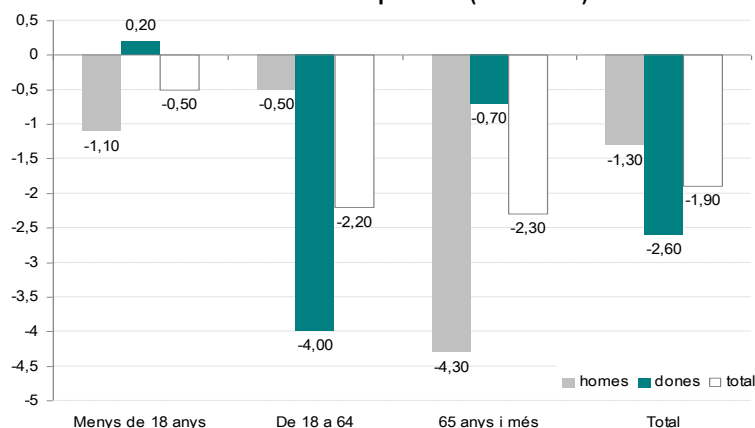
Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

Evolució de la taxa de risc de pobresa segons sexe. Catalunya.

Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

Variació anual de la taxa de risc a la pobresa (2014-2015).

Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

Si s'amplia l'espectre de la taxa de risc de pobresa a altres indicadors que estudien la pobresa i exclusió social, veurem de manera més palesa la incidència de la pobresa en la nostra societat. Així, més del 30% de la població (tant homes com dones) tenen dificultats o moltes **dificultats per arribar a finals de mes**. Aquest percentatge és major entre les dones (35%) que entre els homes (31%). Si s'observa de manera absoluta el nombre de dones que tenen dificultats per arribar a finals de mes és un 16% més que el d'homes.

Respecte a la població amb **3 o més privacions materials**, és major el percentatge de dones (17% del total) que d'homes (16%) que les presenta. El nombre de dones que tenen aquestes privacions és d'11% superior al d'homes.

La **taxa de risc de pobresa i exclusió social** (taxa AROPE) va més enllà del llindar del 60% dels ingressos mitjans i incorpora altres dimensions de la pobresa com ara la manca material severa i llars amb molt baixa intensitat de treball (inferior al 20%). Aquesta taxa presenta també un diferencial superior al d'homes (un 6% més de dones que homes), presentant en el 2015 una distribució de 23% d'homes amb risc de pobresa i exclusió social i de 24% de dones.

Finalment, si analitzem la **taxa de risc de pobresa monetària en el treball** es mostra la proporció de persones que van treballar almenys set mesos durant l'any de referència de la renda (l'any anterior a la data de l'enquesta) i tenen una renda disponible equivalent per sota del llindar de risc de pobresa. Aquest indicador mostra una major pobresa entre els homes treballadors que entre les dones treballadores. Ens trobem de nou amb el problema de les unitats d'anàlisi, que són les llars i no els individus. Això fa que, aparentment, hi hagi una masculinització de la pobresa dels treballadors.

Principals indicadors de pobresa en %. Catalunya 2015.

	Homes	Dones	Diferencial
Població amb dificultat per arribar a fi de mes	31,3	35,1	15,7
Població amb 3 privacions materials o més	15,6	16,8	11,3
Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROE)	23,3	23,8	5,7
Taxa de risc de pobresa en el treball	11,5	10,9	-15,5

Font: OC-BL a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE publicades a Idescat.

4. Nivell formatiu al Baix Llobregat

El nivell formatiu de les persones és una de les variables explicatives de la seva situació professional. Com es veu en l'informe, en els nivells ocupacionals que requereixen menor nivell formatiu les desigualtats per gènere són majors.

Per aproximar-nos al nivell formatiu de les dones del Baix Llobregat emprarem les dades de matriculació als ensenyaments post obligatoris de la comarca¹.

La presència de dones en aquests ensenyaments divergeix en tan en quant ho mirem segons nivell formatiu (Batxillerat o Cicles Formatius) **i especialitats o famílies professionals**. Així, observem més dones que homes en Batxillerat (54% de l'alumnat al Baix Llobregat són dones) però no així en el conjunt de cicles formatius oferts a la comarca (41% de l'alumnat).

Respecte a les famílies professionals i especialitats de la post obligatòria el biaix de gènere encara és més present.

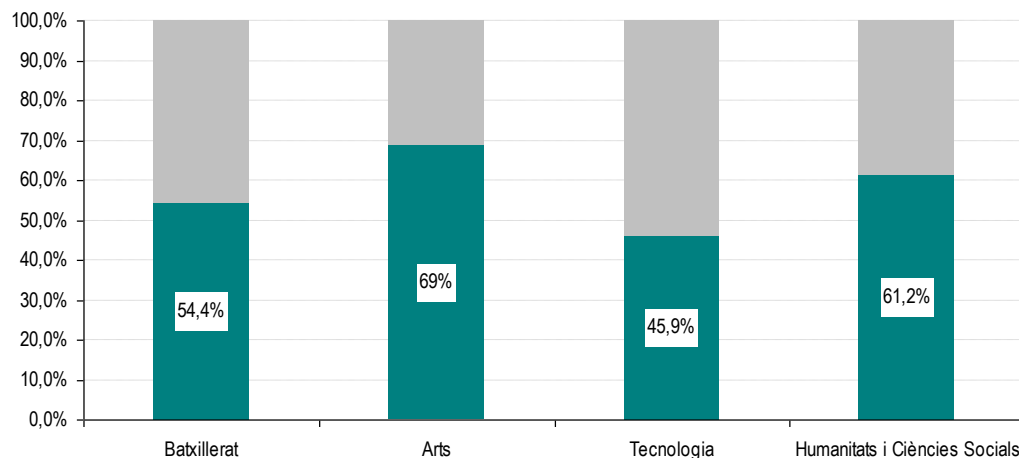
Així la presència de dones és major en aquelles especialitats que deriven en professions tradicionalment feminitzades (Arts, Sanitat o Administració i Gestió) i menor en aquelles relacionades amb professions masculinitzades (Tecnologia, Transport i Manteniment de Vehicles o Informàtica i Comunicacions).

Si mirem la presència de les dones dels diferents nivells formatius dels darrers cursos escolars, tot i seguir la mateixa tendència, s'observa una determinada reducció del biaix per gènere. Així a Batxillerat, si mentre en el curs 1999-2000 el nombre de dones matriculades suposava el 56% del total, en el curs 2015-2016 aquest percentatge no supera el 54%. En cicles formatius, tot i no observar una tendència progressiva d'increment de la presència de les dones si que s'observa un major pes respecte el curs 1999-2000 (39% de dones) el darrer curs observat (2015-2016, 41% de dones).

Mentre que la presència de dones en l'especialitat de Tecnologia de Batxillerat augmenta de manera progressiva en els cursos observats (de suposar el 43% en el curs 1999-2000 a ser el 46% en el darrer curs escolar), en l'especialitat d'Arts, continua el predomini de les dones i tot i que no s'observa cap tendència progressiva d'evolució.

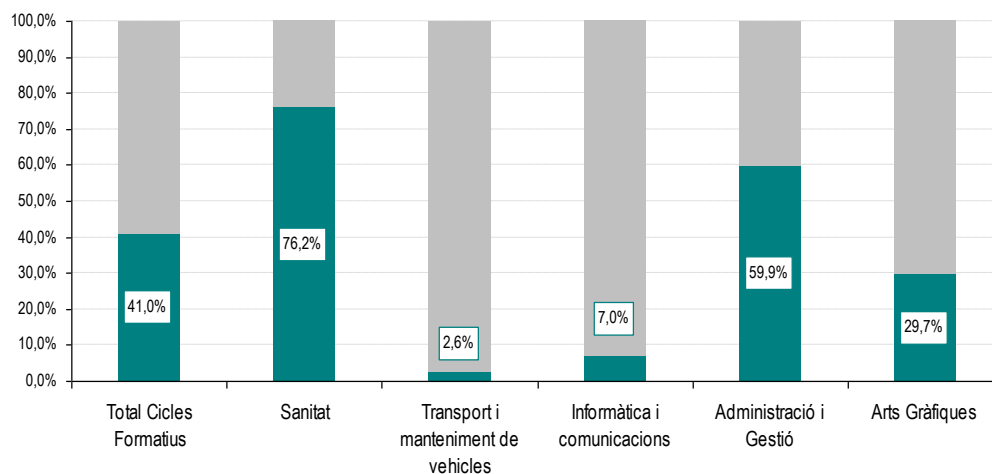
¹ Altres dades que podrien interessar com ara el nivell formatiu del conjunt de persones treballadores són inaccessibles a nivell comarcal si el que volem és tenir dades actualitzades.

Presència de les dones a Batxillerat i segons modalitat. Baix Llobregat.

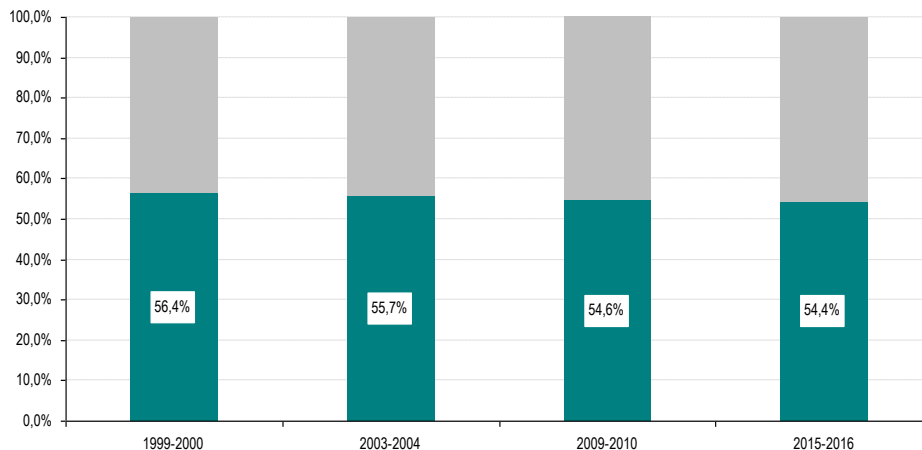
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament. Curs escolar 2015-2016.

Presència de les dones als cicles formatius segons famílies professionals Baix Llobregat.

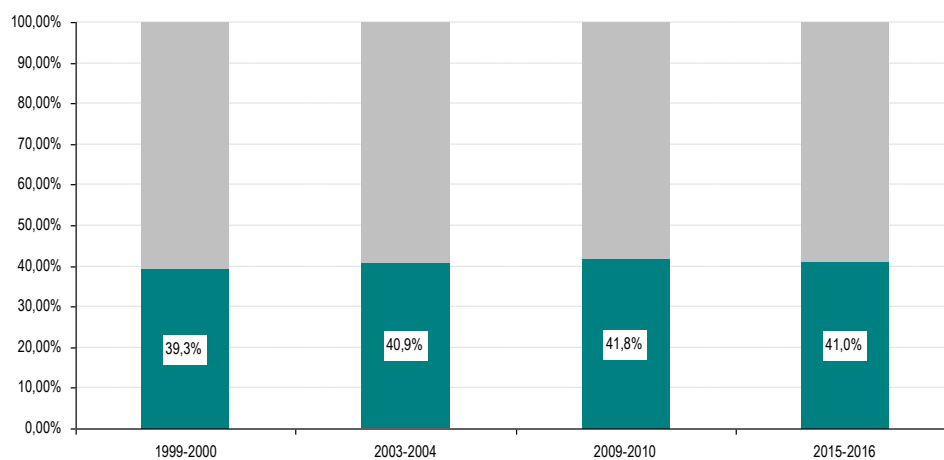
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament. Curs escolar 2015-2016.

Evolució de la presència de les dones a Batxillerat. Baix Llobregat.

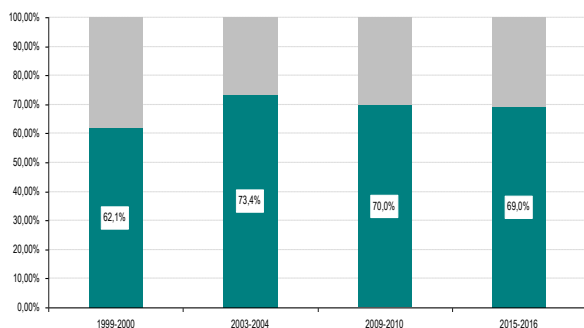
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

Evolució de la presència de les dones als cicles formatius. Baix Llobregat.

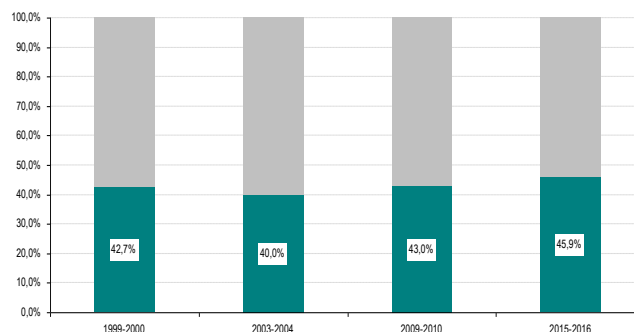
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

Evolució presència de dones en l'especialitat Arts de Batxillerat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

Evolució presència de dones en l'especialitat Tecnologia de Batxillerat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Ensenyament.

5. Afiliació segons residència padronal al Baix Llobregat

Com venim recordant en aquest i altres informes de gènere des del Consell de les dones i l'Observatori Comarcal, una de les principals dificultats amb les que ens trobem és la manca de dades tant a nivell territorial (poques baixen a nivell municipal o comarcal) com de gènere.

Tot i amb això, ocasionalment s'amplia la informació disponible que permet afinar el coneixement de la situació de les dones en el mercat de treball de la comarca. L'afiliació segons la residència padronal dels treballadors és un d'aquests exemples.

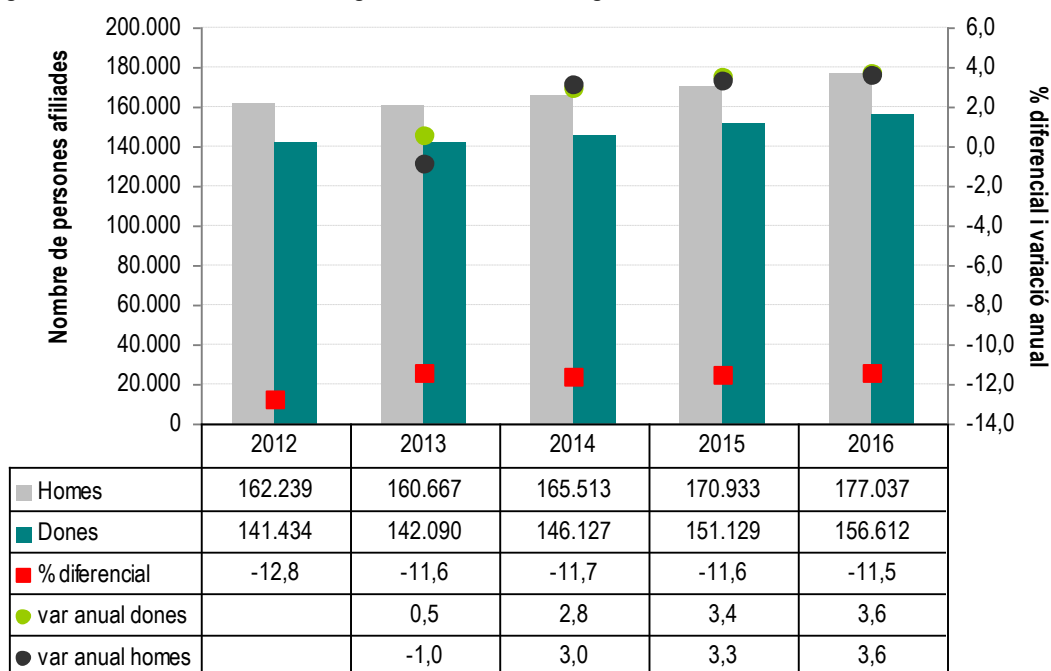
L'afiliació a la Seguretat Social és obligatòria per a totes les persones incloses en el camp d'aplicació de la Seguretat Social i única per a tota la vida del treballador. És a dir, la persona que treballa s'afilia quan comença la vida laboral i es dona d'alta en algun dels règims de la Seguretat Social; l'afiliació serà única, sens perjudici de les altes i baixes laborals que pugui tenir al llarg de la vida laboral. L'afiliació segons residència padronal facilita informació de les persones afiliades en els municipis del Baix Llobregat segons sexe i edat, ampliant l'espectre de les magnituds tradicionals del mercat de treball: els contractes i les persones aturades registrades en un any determinat.

5.1 Dades generals d'afiliació segons residència padronal i sexe.

Al Baix Llobregat hi ha 156.612 dones afiliades a la Seguretat Social, un 11,5% menys del total d'homes afiliats a la comarca.

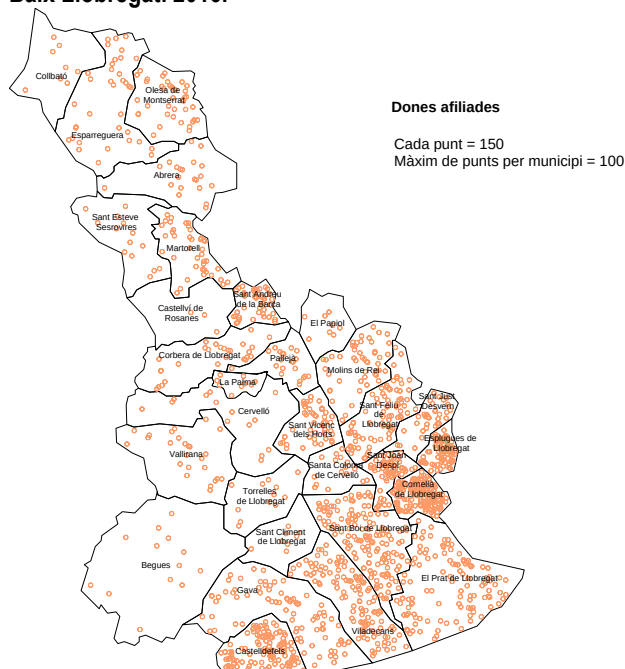
Tot i amb això, des de 2013 s'ha registrat un creixement progressiu de les dones afiliades a la Seguretat Social i el diferencial de dones i homes afiliades a la comarca mostra aquest any la menor de les xifres registrades.

Dades generals d'afiliació residencial segons sexe. Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

Distribució de les dones afiliades segons municipis del Baix Llobregat. 2016.

La densitat de dones afiliades de la comarca es concentren en els municipis de les zones Centre i Delta.

Esplugues de Llobregat, Cornellà de Llobregat, Sant Joan Despí i Castelldefels són els municipis amb major concentració de dones afiliades del Baix Llobregat.

Els municipis de la zona Nord, en termes generals, en canvi, són els que presenten una menor densitat de dones afiliades de la comarca.

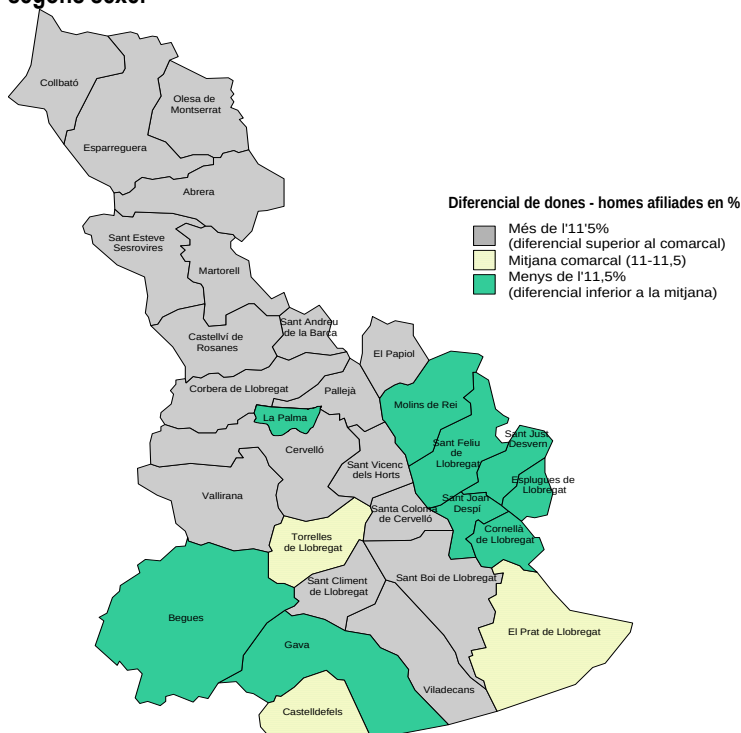
Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

Municipis del Baix Llobregat segons diferencial de persones afiliades segons sexe.

Cap municipi de la comarca té més dones afiliades que homes.

La majoria dels municipis tenen més d'un 11,5% d'homes que dones afiliades (superior a la mitjana comarcal). Martorell, Collbató i Abrera són els municipis que tenen un major diferencial d'homes, dones afiliades (24%; 21% i 20% respectivament).

Només 9 dels 30 municipis de la comarca tenen menys de l'11,5% de diferencial entre dones i homes afiliades. Sant Just Desvern amb un 1,7% és el municipi amb menor diferencial registrat aquest any al Baix Llobregat. Esplugues de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat i Molins de Rei amb un 2%, 6% i 7% respectivament, són els altres municipis amb un menor diferencial.

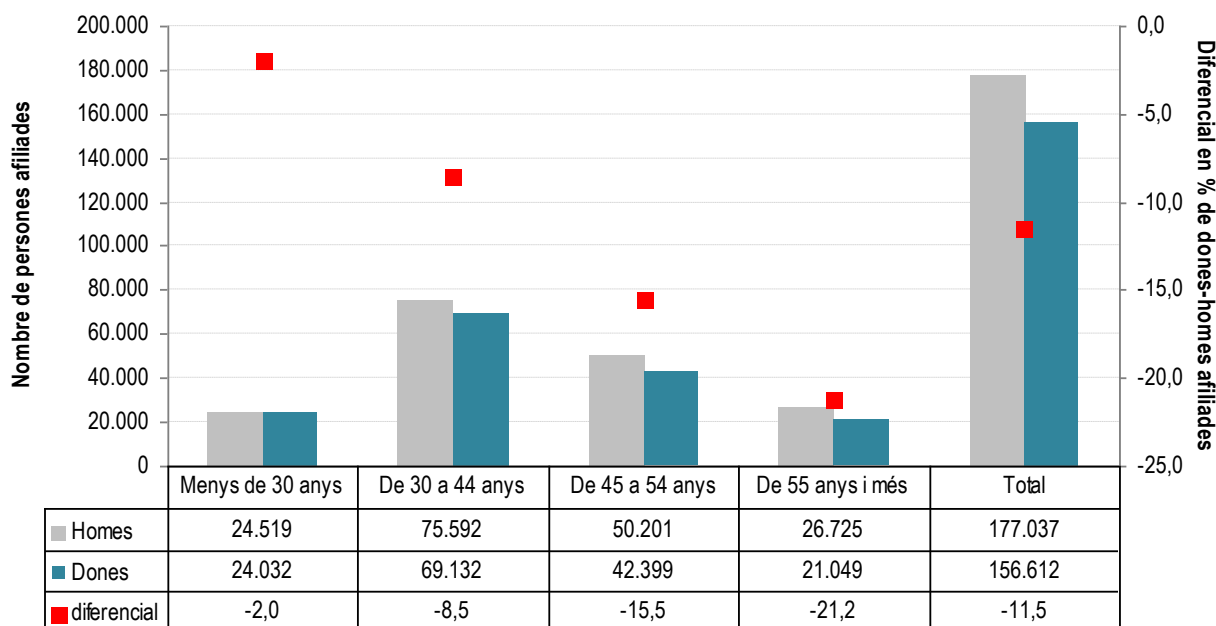

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

5.2 L'edat en les afiliacions.

Si la principal hipòtesi d'aquest estudi és que ser dona discrimina en el mercat de treball. Ser dona i gran encara més. Així, si s'observa la distribució de la població afiliada per edat al Baix Llobregat, es veurà com el **diferencial per gènere incrementa a mesura que creix l'edat de les persones afiliades**.

Nombre de persones afiliades per edat i gènere. Baix Llobregat 2016.

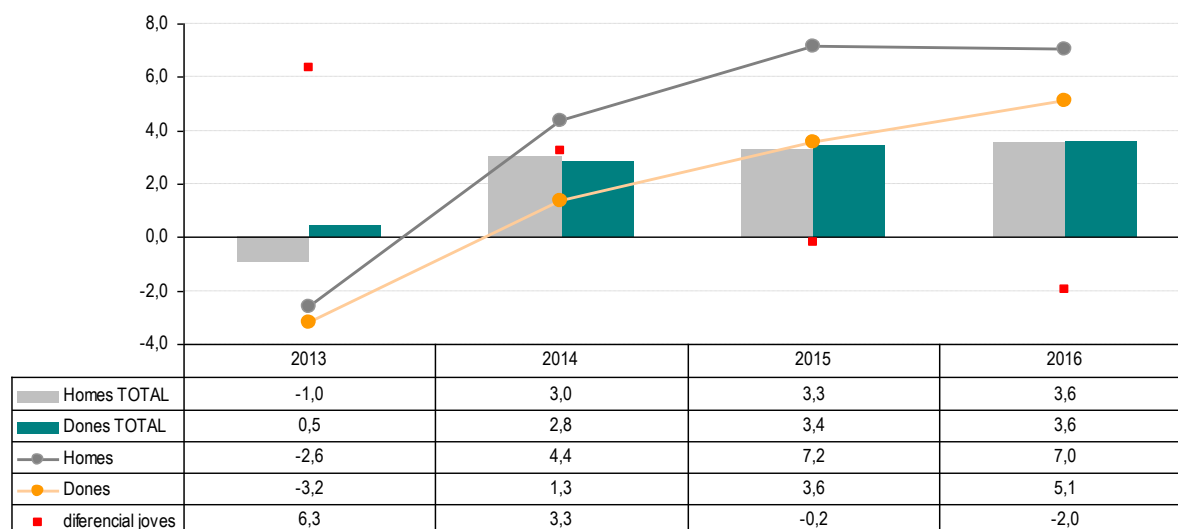

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

L'evolució de les persones afiliades difereix segons s'observa entre el total de la població i les persones més joves (menors de 30 anys) segons gènere. Així mentre que els homes afiliats presenten un major descens de l'afiliació entre els joves que entre el total de la població en el 2013. En els anys posteriors es registra un creixement d'afiliació superior entre els joves que entre el total d'homes. Entre les dones, en canvi, aquesta tendència es detecta a un ritme més lent. Així, mentre en el 2013 el total de dones afiliades augmenta, en les joves disminueix. En el 2014 augmenta les afiliacions de dones tant en joves com en el total, presentant en el conjunt de dones un major creixement. El creixement de l'afiliació de les joves supera al del conjunt de dones en els anys posteriors (un any després als dels homes) arribant aquest any a les seves quotes màximes (si entre les joves registren un creixement de l'afiliació del 5%, entre el conjunt de les dones no es supera el 4%).

El diferencial de les joves afiliades augmenta. Si s'observa l'evolució de l'afiliació segons diferencial de les joves, detectarem una clara tendència. Si en els primers anys de la sèrie (del 2012 al 2014) el nombre de dones joves afiliades supera al d'homes joves afiliats, en els darrers anys observats (a partir de 2015) el nombre d'homes joves afiliats supera al de dones joves afiliades.

Evolució de l'afiliació entre les més joves (menys de 30 anys). Variació interanual en %.

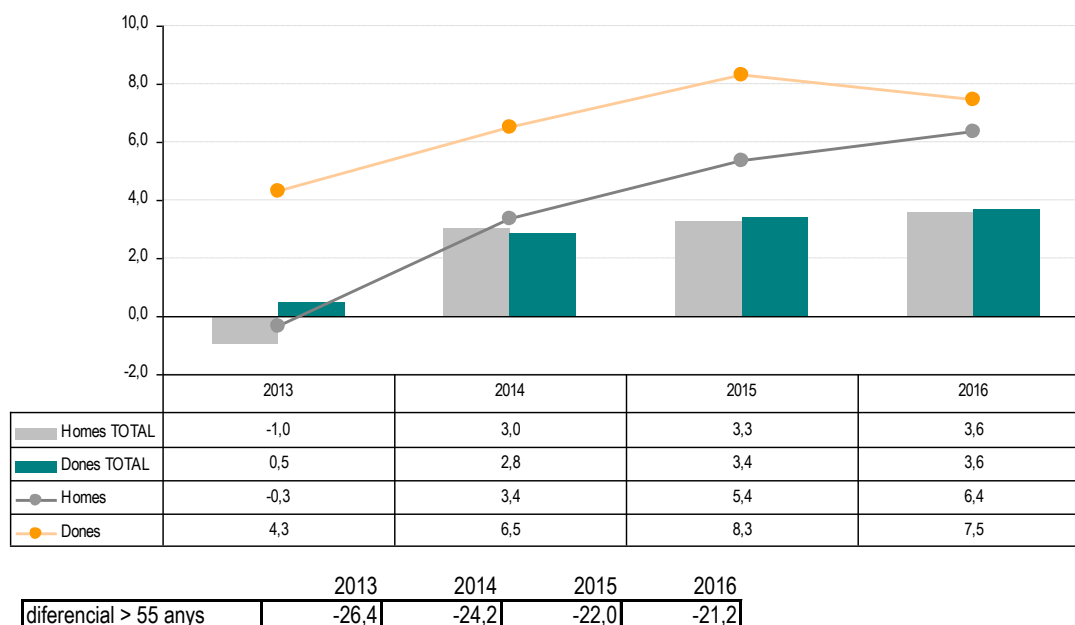

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

En tots els anys observats la tendència dels homes afiliats majors de 55 anys és millor que la del total d'homes afiliats. És a dir, en els anys de descens d'afiliació aquest és menor entre aquest col·lectiu que entre el total, el mateix succeeix en els anys de creixement. Aquesta tendència és major entre les dones. Així, entre les dones majors de 55 anys el creixement de l'afiliació és superior que entre el total de dones afiliades.

El diferencial de les majors de 55 anys disminueix. Tot i amb això, és entre aquest grup d'edat on es detecta el major diferencial entre homes i dones. En tots els anys observats els homes majors de 55 anys afiliats superen en més d'un 20% a les dones afiliades de la mateixa edat. Cal dir però, que aquest diferencial ha anat disminuint de manera progressiva.

Evolució de l'afiliació entre les més grans (més de 55 anys). Variació interanual en %.

Font: OC-BL a partir de les dades publicades per l'Idescat de persones afiliades segons residència padronal.

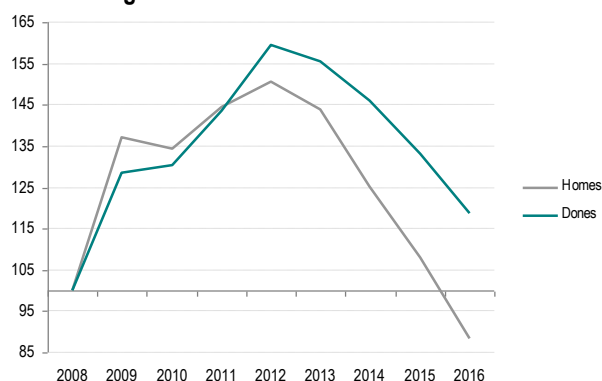
6. Atur registrat al Baix Llobregat

El registre de les persones aturades a les oficines de treball és un dels primers indicadors que ens permet aproximar-nos al mercat de treball del Baix Llobregat.

Si s'observa l'evolució de l'atur registrat, prenent com a base les persones aturades en el 2008 (23.562 homes, 22.479 dones), aquest mostra un creixement generalitzat en homes i dones fins 2013 a partir del qual disminueix el creixement de l'atur registrat. Tot i amb això, el 2016 mostra per primera vegada en aquesta sèrie el nombre d'homes registrats és menor al de 2008 (20.846, 2.716 aturats menys), en canvi, entre les dones, tot i continuar el descens d'atur registrat, no recuperem les dades observades en l'any base (26.690 dones, 4.211 aturades més).

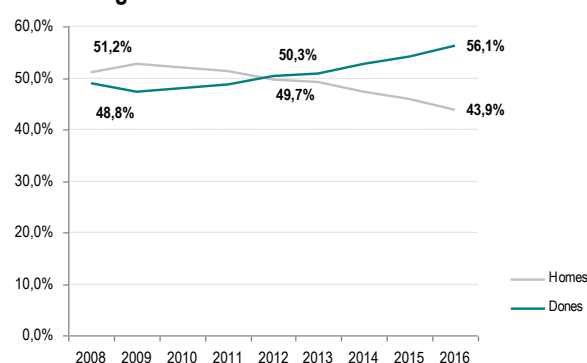
L'evolució de les dones aturades en aquests darrers anys mostra 2 trets que confirmen el creixement de la discriminació de la dona en el mercat de treball. Mentre en el 2008, el pes de dones aturades és inferior al 50% del total (48,8%), **en el 2016 continua predominant el pes de les dones en les persones aturades del Baix Llobregat** (del total de persones aturades, 56% són dones i el 44% són homes).

Evolució atur registrat segons sexe. 2008=100.
Baix Llobregat

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

Pes de les persones aturades segons sexe. Evolució.
Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

El pes de les dones en el conjunt de persones aturades segons edat mostra la mateixa tendència observada que en la distribució salarial. **El percentatge de dones en el conjunt de persones aturades augmenta amb l'edat**. Així mentre entre els menors de 20 anys el 41,1% d'aquests són dones, entre els majors de 55 anys el percentatge és del 59,6%.

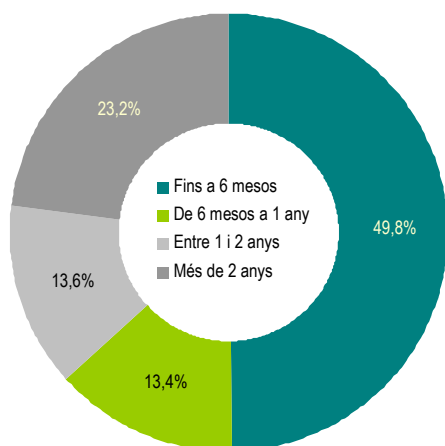
Persones aturades al Baix Llobregat per sexe i edat. Desembre 2016.

	Homes	Dones	Total	Dones/ persones aturades
Menors de 20	480	335	815	41,1%
De 20 a 29 anys	2.614	2.737	5.351	51,1%
De 30 a 45 anys	6.839	9.004	15.843	56,8%
De 45 a 54 anys	5.638	6.823	12.461	54,8%
55 anys i més	5.275	7.791	13.066	59,6%
Total	20.846	26.690	47.536	56,1%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

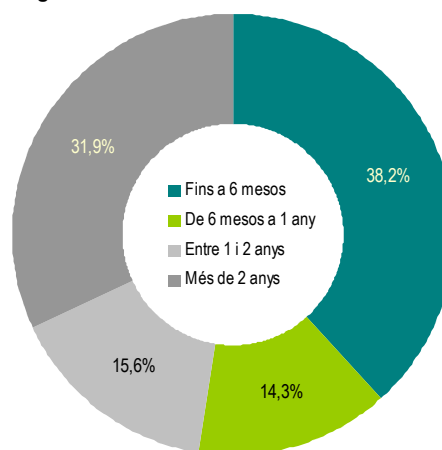
La durada de la demanda d'ocupació també mostra la discriminació de gènere del mercat de treball. Mentre el 63% dels homes aturats porten un any o menys donats d'alta a les oficines de treball, aquest percentatge, en les dones no supera el 53%. En canvi, **la presència de dones és major entre aquelles persones que porten més de 2 anys donades d'alta a les oficines de treball** (32% del total de dones donades d'alta i 23% del total d'homes).

Durada de la demanda d'ocupació dels homes aturats.
Baix Llobregat. Desembre 2016.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

Durada de la demanda d'ocupació de les dones aturades.
Baix Llobregat. Desembre 2016.

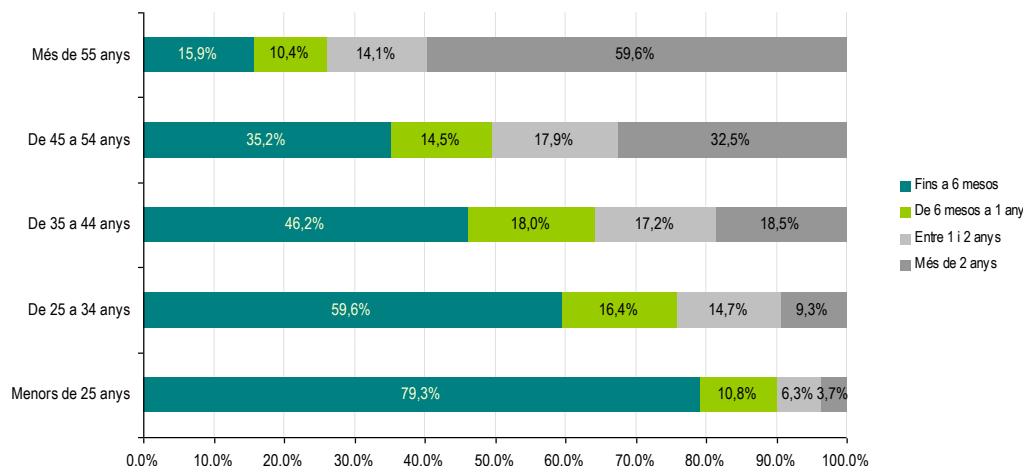
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

6.1 La durada de la demanda d'ocupació segons el perfil de les dones aturades.

La durada de la demanda d'ocupació de les dones aturades està relacionada amb la seva edat. Així, a menor edat, menor durada de la demanda. Més de la meitat de les dones aturades majors de 45 anys porten més d'un any amb la demanda d'ocupació, entre les més joves, el 79% de les demandes són de menys de 6 mesos.

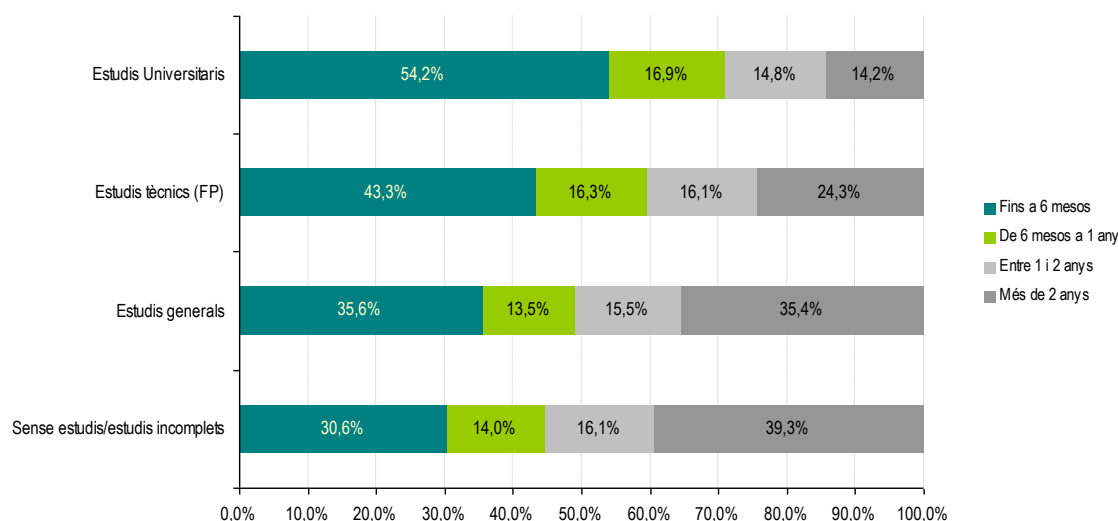
El nivell formatiu també condiciona la durada de la demanda d'ocupació de les dones. Sent les dones amb major nivell formatiu les que tenen una menor durada de la demanda d'ocupació. Les dones amb nivell formatiu universitari, la durada de la demanda majoritària és de menys de sis mesos. Entre les que no tenen estudis o no estan complets, la durada de la demanda majoritària és superior a 2 anys.

Durada de la demanda d'ocupació segons edat de les dones.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

Durada de la demanda d'ocupació segons nivell formatiu de les dones.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

6.2 L'atur registrat de les dones segons activitat econòmica.

Activitats administratives i auxiliars (21%), comerç a l'engròs i al detall (18%) i indústries manufactureres (11%) són les activitats que registren un major nombre de dones aturades a la comarca. Les activitats d'organismes extraterritorials (86% de les persones aturades són dones), de les llars (el 84%); activitats sanitàries i serveis socials (83%), educació (80%) i altres serveis (71%) són les que presenten una major feminització de l'atur, superant el 70% del total del seu atur registrat..

És observant aquesta segona proporció, el percentatge de dones aturades respecte el total de persones aturades segons anterior activitat econòmica desenvolupada, on observem la feminització (activitats de les llars; activitats sanitàries o serveis socials i educació) i la masculinització de certes activitats (construcció; agricultura i energia elèctrica i gas).

Activitats econòmiques amb major pes de dones aturades.

	Pes de les activitats respecte total dones aturades	Pes de dones aturades en l'atur de cada activitat
Organismes extraterritorials	0,0%	85,7%
Activitats de les llars	2,2%	84,4%
Activitats sanitàries i serveis socials	6,1%	83,1%
Educació	2,3%	79,6%
Altres serveis	3,6%	71,1%
Sense ocupació anterior	7,4%	69,0%
Activitats professionals i tècniques	5,5%	66,9%
Activitats financeres i d'assegurances	0,8%	66,8%
Activitats immobiliàries	0,8%	65,0%
Comerç a l'engròs i al detall	17,9%	64,8%
Hostaleria	9,4%	63,7%
Activitats administratives i auxiliars	20,7%	60,8%
Indústries manufactureres	11,3%	53,2%
Activitats artístiques i d'entreteniment	1,3%	52,8%
Informació i comunicacions	1,5%	50,7%
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	3,9%	47,5%
Indústries extractives	0,0%	42,3%
Transport i emmagatzematge	2,3%	32,0%
Aigua, sanejament i gestió de residus	0,5%	30,6%
Energia elèctrica i gas	0,0%	26,5%
Agricultura, ramaderia i pesca	0,2%	19,6%
Construcció	2,1%	12,4%
Total	100,0%	56,1%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

6.3 L'atur registral de les dones segons ocupació.

El 35% de les dones aturades realitzaven ocupacions elementals, però són les ocupacions relacionades amb empleats d'oficina comptables i administratius les que concentren el major pes de dones aturades respecte el total d'atur (83%).

Observant la proporció de dones aturades respecte el total de persones aturades segons anterior activitat econòmica desenvolupada, veiem una clara segregació per gènere en les ocupacions d'empleats oficina i comptables (on el 83% de les persones aturades eren dones); treballadors dels sectors de la restauració, personals i venedors (79% de les persones aturades eren dones); directors i gerents (on el 30% de les persones aturades eren dones), o treballadors d'indústries, construcció i artesans (el 8% de les persones aturades eren dones).

Ocupacions amb major pes de dones aturades.

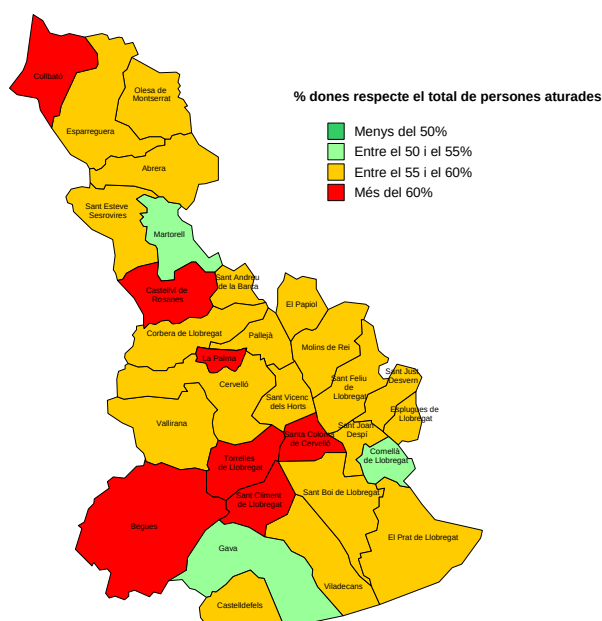
	%dones	Dones/atur registrat
Empleats oficina comptables i administratius	18,8%	82,9%
Treballadors restauració, personals i venedors	27,8%	78,6%
Ocupacions elementals	35,2%	59,5%
Professionals científics i intel·lectuals	5,1%	58,6%
Tècnics i professionals de suport	6,5%	43,1%
Ocupacions militars	0,0%	33,3%
Operadors instal·lacions i màquines, i muntadors	3,9%	32,6%
Directors i gerents	0,8%	30,0%
Treballadors act. agrícoles, ramaderes i pesqueres	0,2%	17,5%
Artesans, treballadors indústries i construcció	1,7%	7,9%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

6.4 Dades municipals.

En el 2016 no trobem cap municipi del Baix Llobregat que hagi registrat menys del 50% de persones aturades dones, per tant, en tots els municipis de la comarca, hi ha més dones registrades en l'atur que homes.

Tot i amb això, la distribució del pes de les dones en el conjunt de les persones aturades registrades segons els municipis és desigual. Castellví de Rosanes és el municipi que té la major proporció de dones aturades (66% del total de persones aturades), en canvi, Cornellà de Llobregat és el municipi amb menor proporció de dones aturades (50%).

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

**Municipis amb major pes de dones aturades.
Baix Llobregat.**

	Dones/total persones aturades
Castellví de Rosanes	66,2%
Sant Climent de Llobregat	65,6%
Collbató	62,6%
Palma de Cervelló, la	61,3%
Begues	61,1%
Torrelles de Llobregat	60,5%
Santa Coloma de Cervelló	60,5%
Olesa de Montserrat	59,7%
Abrera	59,3%
Pallejà	59,2%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

**Municipis amb menor pes de dones aturades.
Baix Llobregat.**

	Dones/total persones aturades
Cornellà de Llobregat	50,3%
Martorell	53,4%
Gavà	54,9%
Prat de Llobregat, el	55,3%
Corbera de Llobregat	55,4%
Sant Just Desvern	55,4%
Castelldefels	55,5%
Vallirana	55,8%
Sant Joan Despí	55,9%
Esplugues de Llobregat	56,1%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament d'Empresa i Coneixement.

7. Contractes registrats al Baix Llobregat

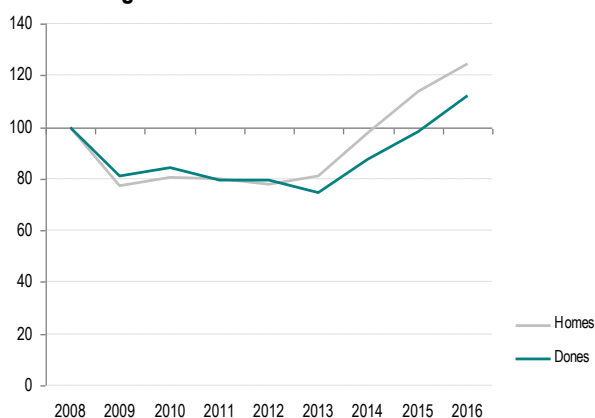
El contractes registrats és una altra dimensió d'anàlisi que permet observar la situació de les dones en el mercat de treball del Baix Llobregat.

Fins el 2015 no es registra un major nombre de contractes registrats que els observats en el 2008. El 2015 es registra un major nombre de contractes registrats entre homes (137.243, 16.547 contractes més que en el 2008) però no entre les dones (102.481, 1.674 contractes menys). El 2016, però, es confirma la tendència de creixement de la contractació registrada, augmentant els contractes registrats tant entre els homes (12.682 contractes més que en l'any anterior) com entre les dones (14.144 contractes més), sent el creixement relatiu dels contractes registrats per dones superior al dels homes (+13,8% respecte el +9,2%).

En tots els anys observats el pes de contractes registrats per homes supera el de dones, a més, de manera progressiva ha anat augmentant el pes dels homes en els contractes registrats. Aquest any, mentre el 44% del total de nous contractes registrats eren signats per dones, el 56% ho eren d'homes.

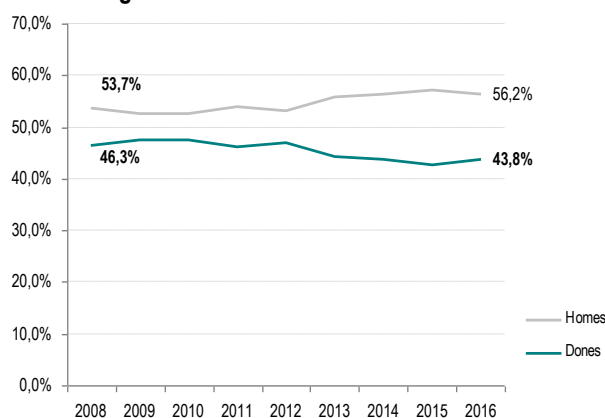
Segons edat, el pes del contractes registrats per dones disminueix a mesura que augmenta la seva edat. Així, mentre entre els contractes registrats per joves, el 49% són per dones, entre els grans, aquest percentatge disminueix fins no superar el 37%.

Evolució contractes registrats segons sexe. 2008=100.
Baix Llobregat

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Pes dels contractes registrats segons sexe. Evolució.
Baix Llobregat.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Contractes registrats al Baix Llobregat segons sexe i edat. 2016.

	Homes	Dones	Total	Dones/ total contractes registrats
Menors de 20	5.622	5.368	10.990	48,8%
De 20 a 29 anys	49.237	44.074	93.311	47,2%
De 30 a 45 anys	64.098	44.987	109.085	41,2%
De 45 a 54 anys	23.930	17.989	41.919	42,9%
55 anys i més	7.038	4.207	11.245	37,4%
Total	149.925	116.625	266.550	43,8%

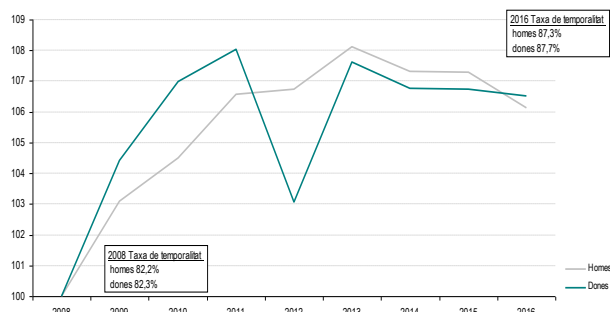
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

7.1 Modalitat dels contractes registrats.

Els contractes temporals són majoritàriament registrats per homes. Aquests contractes han augmentat des de 2008 i només en els primers anys (fins el 2011) el creixement dels contractes temporals registrats per dones és superior. Respecte el 2015 disminueix el pes dels contractes temporals registrats per homes (de suposar un 57% a ser el 56%), augmentant el pes de les dones (de suposar el 43 al 44%).

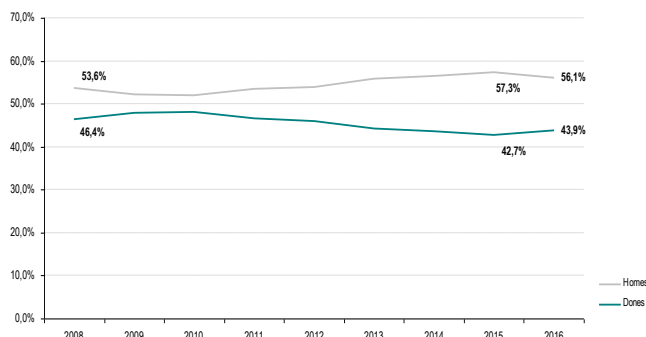
El 63% dels contractes d'interinitat van ser registrats per dones. El 57% dels contractes ordinaris indefinits van ser registrats per homes.

Evolució taxa de temporalitat contractual segons sexe. Baix Llobregat

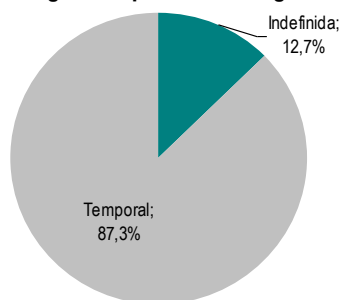
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Pes dels contractes temporals registrats segons sexe. Evolució. Baix Llobregat.

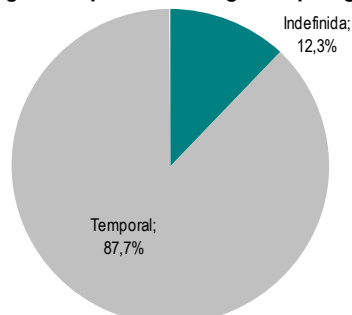
Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Contractes registrats per homes segons tipologia.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Contractes registrats per dones segons tipologia.

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

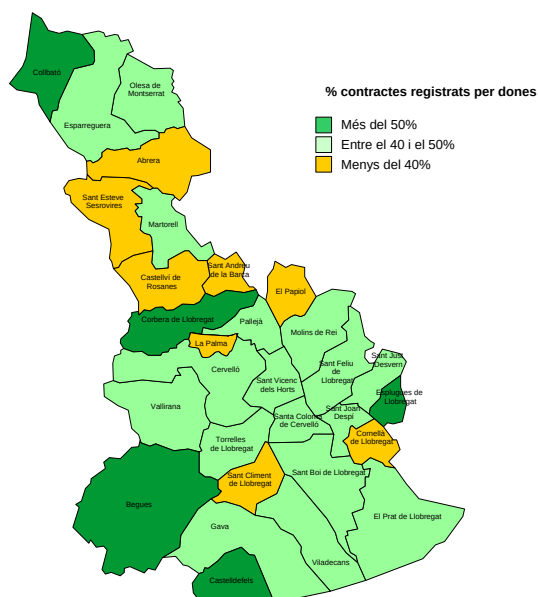
Contractes registrats segons modalitat de contracte i sexe. Baix Llobregat 2016.

	Quants d'aquests contractes són registrats per homes	Quants d'aquests contractes són registrats per dones	Pes d'aquests contractes respecte el total de contractes registrats per homes	Pes d'aquests contractes respecte el total de contractes registrats per dones
Eventuals circumstàncies producció	56,1%	43,9%	39,8%	40,0%
Obra o servei	64,4%	35,6%	36,9%	26,2%
Interinitat	37,0%	63,0%	9,1%	20,0%
Ordinari temps indefinit	56,8%	43,2%	8,2%	8,0%
Convertits en indefinits	57,7%	42,3%	4,3%	4,0%
Pràctiques	48,9%	51,1%	0,7%	0,9%
Formació	56,9%	43,1%	0,1%	0,1%
Foment de la contractació indefinida	56,4%	43,6%	0,3%	0,3%
Temporals bonificats persones amb discapacitat	58,2%	41,8%	0,2%	0,2%
Jubilació parcial	67,7%	32,3%	0,3%	0,2%
Relleu	51,0%	49,0%	0,1%	0,1%
Altres	65,3%	34,7%	0,1%	0,1%
Indefinit persones amb discapacitat	60,8%	39,2%	0,1%	0,1%
Inserció	60,0%	40,0%	0,0%	0,0%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

7.2 Dades municipals.

Només 5 dels 30 municipis del Baix Llobregat els contractes registrats per dones es situen per sobre del nombre de contractes registrats per homes (Sant Joan Despí, Castelldefels, Sant Andreu de la Barca i Esplugues de Llobregat). Abrera (27%) i el Papiol (28%) són els municipis amb menor percentatge de contractes registrats per dones de la comarca.

Municipis amb major pes de contractes registrats per dones. Baix Llobregat.

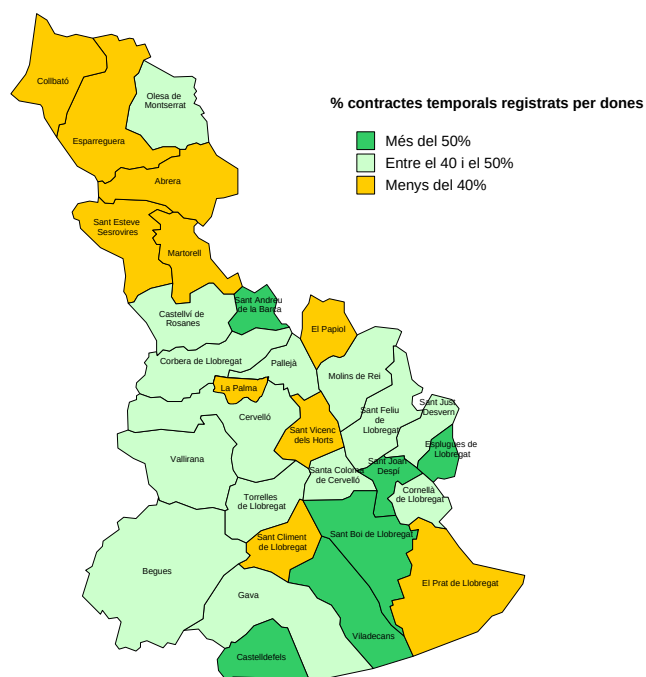
	% contractes registrats per dones
Sant Joan Despí	54,4%
Castelldefels	53,0%
Sant Andreu de la Barca	52,9%
Esplugues de Llobregat	51,3%
Begues	50,5%
Sant Boi de Llobregat	49,3%
Viladecans	49,1%
Corbera de Llobregat	48,2%
Santa Coloma de Cervelló	46,8%
Gavà	46,1%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Municipis amb menor pes de contractes registrats per dones. Baix Llobregat.

	% contractes registrats per dones
Abrera	26,9%
Papiol, el	27,8%
Palma de Cervelló, la	33,5%
Sant Climent de Llobregat	34,9%
Prat de Llobregat, el	35,2%
Sant Esteve Sesrovires	36,5%
Collbató	37,8%
Martorell	38,2%
Castellví de Rosanes	39,7%
Sant Vicenç dels Horts	40,0%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Municipis amb major pes de contractes temporals registrats per dones. Baix Llobregat.

	% contractes temporals registrats per dones
Sant Joan Despi	56,4%
Sant Andreu de la Barca	54,4%
Castelldefels	53,7%
Esplugues de Llobregat	51,2%
Viladecans	50,5%
Sant Boi de Llobregat	50,2%
Begues	49,8%
Santa Coloma de Cervelló	48,6%
Gavà	46,4%
Palteja	45,6%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Municipis amb menor pes de contractes temporals registrats per dones. Baix Llobregat.

	% contractes temporals registrats per dones
Abrera	25,6%
Papiol, el	27,1%
Palma de Cervelló, la	33,2%
Collbató	33,3%
Prat de Llobregat, el	34,3%
Sant Esteve Sesrovires	36,4%
Martorell	37,9%
Sant Climent de Llobregat	38,4%
Sant Vicenç dels Horts	39,2%
Esparreguera	39,4%

Font: OC-BL a partir de les dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

8. Contrastació d'hipòtesis

HIPÒTESIS	CONTRAST
<i>Existeix discriminació de gènere al mercat de treball del Baix Llobregat</i>	Tant la distribució salarial, com l'evolució de l'atur, la caracterització de l'atur i de les ocupacions, condueixen cap a l'encara discriminació per gènere al mercat de treball. Un element a destacar és l'edat i el nivell salarial, a major edat, major discriminació, a menor nivell salarial, major discriminació.
<i>Existeix segregació vertical al mercat de treball del Baix Llobregat</i>	Confirmem parcialment la hipòtesi. Tot i que observem un predomini d'homes en l'ocupació de directius i gerents. No observem una major presència de dones a mesura que baixem de l'escala d'ocupacions.
<i>Existeix segregació horitzontal al mercat de treball del Baix Llobregat</i>	Existeixen activitats econòmiques clarament masculinitzades (construcció, agricultura, relacionades amb energies o gestió de residus) i altres feminitzades (activitats de les llars, sanitàries i de serveis socials o educació), per tant, confirmem la hipòtesi.
<i>Existeix una discriminació salarial per gènere</i>	Es confirma la hipòtesi. Les dades de l'enquesta d'estructura salarial ens mostren bretxes salarials en favor dels homes tant en el conjunt de salaris, per grups d'edat, tipus d'ocupació o sectors productius.
<i>Els estudis importen i el gènere tria la formació.</i>	El nivell formatiu és una variable explicativa de la situació de la dona en el mercat de treball. Aquelles ocupacions que demanden un nivell formatiu presenten una menor discriminació per gènere. Els estereotips de gènere en la formació encara funcionen. Mentre que en Batxillerat predominen les dones, en els cicles formatius encara ho fan els homes. Els cicles formatius i les modalitats de Batxillerat de les professions masculinitzades i feminitzades encara presenten un biaix de gènere. En les especialitats masculinitzades s'observa una certa disminució del biaix respecte anys anteriors, entre les feminitzades no s'observa aquesta tendència.

L'emprenedoria es resisteix entre les dones.

Tot i que el percentatge d'empresaris és superior al d'empresàries. La taxa d'activitat emprenedora (TEA) mostra una millora respecte anys anteriors. De moment confirmem la hipòtesi tot i que millorem en aquesta dimensió.

La responsabilitat de la conciliació laboral i familiar encara recau en les dones.

Augmenten els permisos de paternitat i els permisos de maternitat compartits amb els homes. Les activitats relacionades amb llar i família continuen sent responsabilitat de les dones, el temps dedicat a les mateixes també és superior entre les dones. És per això que confirmem la hipòtesi.

La recuperació té gènere i no és femení.

Les dades macroeconòmiques i les principals magnituds del mercat de treball ens empenyen cap a una certa recuperació de l'economia respecte a anys anteriors. Tot i amb això si ho mirem des de la perspectiva de la força del treball (les persones ocupades) aquesta recuperació arriba abans i amb major intensitat entre els homes (menor atur i major contractació principalment) que entre les dones. Les dones joves (afiliades) i les dones grans (contractes i aturades) són les menys afectades per aquesta recuperació.

9. Semàfor d'indicadors de mercat de treball.

DIMENSIO	Indicador		Dones	Diferencial		Diferencial (variació anual)	Homes
Població activa	Taxa d'activitat	●	74,9%	-7,9	●	1,3	82,8%
	Taxa d'ocupació	●	62,1%	-8,6	●	0,1	70,7%
	Taxa d'atur	●	17,0%	2,3	●	0,7	14,7%
	Taxa d'inactivitat	●	25,1%	7,9	●	-1,3	17,2%
Població ocupada	Població ocupada compte propi	●	12,1%	-8,6	●	0,9	20,7%
	Població ocupada assalariada	●	87,9%	8,6	●	-0,5	79,3%
	Població ocupada assalariada contracte temporal	●	21,1%	-0,1	●	-0,9	21,2%
	Població ocupada assalariada contracte indefinit	●	78,9%	0,2	●	-0,6	78,7%
	Població ocupada temps parcial	●	21,5%	13,8	●	-0,8	7,7%
Emprenedoria	Empresaris i cooperativistes	●	11,7%	-8,7	●	-0,2	20,4%
	Taxa d'activitat empenedora joves	●	6,0%	-2,7	●	-1,4	8,7%
	Taxa d'activitat empenedora total	●	6,2%	-0,2	●	-3,0	6,4%
Usos del temps Participació en l'activitat	Llar i família	●	91,9%	12,9			
	Treball remunerat	●	29,6%	-9,3			
	Aficions i informàtica	●	27,1%	-9,7			
	Esports i activitats a l'aire lliure	●	37,8%	-5,2			
	% prestacions de maternitat compartides	●	1,9%		●	0,2	2,1%

DIMENSÍO	Indicador		Dones	Diferencial		Diferencial (variació anual)	Homes
Bretxa salarial	Segons rang salarial						
	Percentil 90	●	-23,2%	-11.087 €	●	-1.200 €	47.783 €
	Percentil 10	●	-42,6%	-4.657 €	●	1.513 €	10.940 €
	Forquilla salarial	●	-17,5%	-6.430 €	●	-2.712 €	36.843 €
	Mitjana	●	-26,0%	-7.123 €	●	179 €	27.448 €
	Segons grup d'ocupació						
	Alta	●	-21,5%	-13.457 €	●		62.484 €
	Mitjana	●	-22,7%	-5.543 €	●		24.463 €
	Baixa	●	-37,4%	-6.364 €	●		17.032 €
	Segons sector productiu						
	Indústria	●	-21,6%	-6.805 €	●	881 €	31.450 €
	Construcció	●	-4,7%	-1.132 €	●	-2.819 €	23.879 €
	Serveis	●	-25,2%	-6.651 €	●	136 €	26.409 €
	Segons edat						
Pobresa	Més de 54 anys	●	-32,0%	-10.114 €	●	1.022 €	31.628 €
	De 25 a 34 anys	●	-15,4%	-3.350 €	●	304 €	21.725 €
	Menys de 25 anys	●	-24,5%	-3.332 €	●	265 €	13.590 €
Pobresa	Població amb dificultat per arribar a fi de mes	●	35,1%	15,7%	●	6,3%	31,3%
	Població amb 3 privacions materials o més	●	16,8%	11,3%	●	7,9%	15,6%
	Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE)	●	23,8%	5,7%	●	-4,1%	23,3%
	Taxa de risc de pobresa en el treball	●	10,9%	-15,5%	●	-7,9%	11,5%
Nivell formatiu	% matriculades al Batxillerat (pes)	●	54,4%	8,70%	●	-0,4%	45,6%
	% matriculades al Batxillerat Tecnològic (pes)	●	45,9%	-8,10%	●	6,0%	54,1%
	% matriculades en cicles formatius (pes)	●	41,0%	-30,50%	●	-2,4%	59,0%
	% matriculades en famílies professional d'informàtica i comunicacions (pes)	●	7,0%	-92,50%			93,0%

DIMENSIÓ	Indicador		Dones	Diferencial		Diferencial (variació anual)	Homes
Afluència residència padronal	Variació anual de persones afiliades	●	3,6%	0,06%	●	-0,1%	3,6%
	% persones afiliades que són dones	●	46,9%	-11,5%	●	0,1%	53,1%
	% persones afiliades menors de 30 anys que són dones	●	49,5%	-2%	●	-1,8%	50,5%
	% persones afiliades majors de 55 anys que són dones	●	44,1%	-21,2%	●	0,8%	55,9%
Atur registral	% persones aturades que són dones	●	56,1%	28,03%	●	10,43%	43,9%
	Demandants d'ocupació de més de 2 anys	●	31,9%	8,7%	●	0,20%	23,2%
	Directors i gerents	●	30,0%	-57,2%	●	0,50%	70,0%
	Professionals científics i intel·lectuals	●	58,6%	41,3%	●	-2,00%	41,4%
	Ocupacions elementals	●	59,5%	46,7%	●	12,00%	40,5%
	Empleats d'oficina comptables i administratius	●	82,9%	384,2%	●	-14,20%	17,1%
Contractes registrats	% contractes registrats per dones	●	43,8%	-22,20%	●	3,12%	56,2%
	% contractes registrats per menors de 20 anys que són dones	●	48,8%	-4,51%	●	0,68%	51,2%
	% contractes registrats per majors de 55 que són dones	●	37,4%	-40,22%	●	-1,40%	62,6%
	Taxa de temporalitat contractual	●	87,7%	0,4%	●	0,70%	87,3%

10. Conceptes i accés a les dades.

Principals indicadors de població activa:

Població activa: Persones de 16 anys i més que tenen ocupació o estan disponibles i fan gestions per incorporar-se al mercat de treball.

Població ocupada: Persones de 16 anys i més que han treballat en una ocupació de forma remunerada, com a mínim una hora durant la setmana de referència, per compte propi o d'altri, incloent-hi les persones temporalment absents que esperen la seva reincorporació. Cal destacar el subcol·lectiu de la població ocupada assalariada que s'obté classificant la població segons la situació professional.

Taxa d'activitat: es calcula dividint la població activa per la població de 16 anys i més.

Taxa d'ocupació: es calcula dividint la població ocupada per la població de 16 anys i més.

Taxa d'atur: es calcula dividint la població desocupada per la població activa.

Taxa d'inactivitat: es calcula dividint la població inactiva per la població de 16 anys i més.

Font de les dades: Enquesta de Població Activa

L'Enquesta de població activa (EPA) és la principal font per al coneixement del mercat de treball. És una investigació per mostreig elaborada per l'INE seguint la metodologia de l'Oficina Internacional del Treball (OIT) i l'Oficina Estadística de la Unió Europea (Eurostat). L'enquesta és de periodicitat trimestral i el seu objectiu principal és conèixer la relació amb l'activitat econòmica de la població.

Abast temporal i territorial: 2016, Catalunya.

Principals indicadors de població ocupada:

% Població ocupada per compte propi: Percentatge de població ocupada que treballa per compte propi.

% població ocupada assalariada: Percentatge de població ocupada que és assalariada.

% població ocupada a temps parcial: Percentatge de població ocupada que treballa a temps parcial. La població ocupada a temps parcial és aquella que en l'enquesta s'autobica com a tal, però sempre ha d'oscil·lar entre un mínim d'1 hora habitual setmanal de treball i un màxim de 35 hores habituals setmanals.

Font de les dades: Enquesta de Població Activa

Abast temporal i territorial: 2016, Catalunya.

Bretxa salarial:

La **bretxa salarial** entre homes i dones es defineix com la diferència entre la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes i la mitjana del guany salarial brut per hora de les dones com a percentatge de la mitjana del guany salarial brut per hora dels homes.

La **forquilla salarial** és la diferència entre els salaris amb major i menor retribució. La forquilla salarial entre els salaris més extrems (percentil 90 i 10) de cada col·lectiu s'emptra per detectar les seves desigualtats.

La població objecte d'estudi són tots els treballadors per compte d'altri que presten els seus serveis en comptes de cotització de 10 o més treballadors sense restriccions pel que fa a l'edat i a les hores treballades.

L'àmbit de cobertura sectorial són els comptes de cotització l'activitat econòmica dels quals s'englobi en els sectors de la indústria, la construcció i els serveis. S'exclou l'administració pública, les llars que ocupen personal domèstic i els organismes extraterritorials. El concepte de guany salarial utilitzat inclou els pagaments per hores extraordinàries, però no els pagaments extraordinaris.

Font de les dades: Enquesta d'estructura salarial de l'INE publicada per l'Idescat.

Abast temporal i territorial: 2015, Catalunya.

Principals indicadors d'emprenedoria:

Emprenedors en fase inicial : persones que porten entre 0 i 3 mesos desenvolupant la seva iniciativa empresarial.

Emprenedors consolidats: persones que porten com a mínim 42 mesos desenvolupant la seva iniciativa empresarial.

Emprenedors potencials: persones amb intenció d'emprendre en els propers 3 anys.

TEA: Taxa d'activitat empenedora que mesura les iniciatives empresarials d'entre 0 i 3,5 anys en el mercat sobre la població en edat activa.

Font de les dades: Cens de Població i Habitatges. Global Entrepreneurship Monitor.

Cens de Població i Habitatges facilita les dades a nivell comarcal de la població ocupada segons situació professional: empresaris amb o sense personal; membres de cooperatives; assalariats fixos o eventuais i ajudes familiars.

El **Global Entrepreneurship Monitor (GEM)** té com objectiu principal mesurar la participació dels individus en la creació d'empreses.

El projecte GEM, el va començar el 1999 el Babson College i la London Business School com un observatori internacional amb la participació de deu països, té com a objectiu analitzar el fenomen empenedor i proporcionar dades de les àrees fonamentals que nodreixen la investigació relacionada amb l'emprenedoria: els valors, les percepcions i les aptituds de la població adulta activa; l'activitat empenedora i les seves característiques, i el context en què es desenvolupa el procés empenedor. A aquest projecte s'hi han anat sumant els equips d'investigació de les principals universitats del món que treballen en aquest camp. Espanya s'hi va incorporar l'any 2000 i Catalunya el 2003. Actualment, en el cicle 2014, hi han participat més de 75 països, així com gairebé totes les comunitats autònomes d'Espanya. L'Associació RED GEM Espanya amb més de 130 investigadors, 19 universitats i més de 90 institucions i constitueix un potent recurs per la capacitat d'estudi, diagnòstic i investigació sobre l'activitat empenedora. Tot això fa que, actualment, el projecte GEM sigui l'estudi de referència internacional en el camp de l'emprenedoria.

Abast temporal i territorial: 2016, Catalunya, Enquesta de Població Activa. 2015, Catalunya del Global Entrepreneurship Monitor.

Usos del temps:

Enquesta usos del temps: què mesura

L'Enquesta de l'ús del temps té per objectiu mesurar la magnitud del temps que la població dedica a les activitats diàries. Comprèn la distribució, la durada i l'horari de les activitats i proporciona informació sobre els horaris efectius de treball, l'abast del treball que no és de mercat, els ajuts entre les llars, el comportament de la població en temps de lleure, el temps de treball remunerat i no remunerat, i el temps de les activitats diàries realitzades amb ordinador o Internet.

L'Enquesta de l'ús del temps és una estadística oficial de la qual s'han fet dues edicions: la primera (2002–2003) es va fer en col·laboració amb l'INE i la segona (2010–2011) és una estadística pròpia de l'Idescat.

Font de les dades: Idescat

Abast temporal i territorial: 2011, Catalunya.

Prestacions per maternitat i paternitat:

La titularitat del dret del **permís de maternitat**, que és de 16 setmanes, correspon a la mare. Aquest permís és intransferible al pare abans de la setena setmana. Si la mare cedeix aquest permís al pare, aquest en podrà gaudir les 10 setmanes següents. **Prestació per paternitat:** Com a regla general, els treballadors per compte d'altri podran exercir aquest dret o bé des de l'acabament del permís retribuït previst legalment o convencionalment (mínim 2 dies), pel naixement, l'adopció o l'acolliment, i fins que finalitzi la suspensió del contracte per maternitat; o bé, immediatament després de l'acabament de l'esmentada suspensió per maternitat.

Font de les dades: Ministerio de Empleo y Seguridad Social

Abast temporal i territorial: 2016, Catalunya i Província Barcelona

Principals indicadors de pobresa i exclusió social:

La població en risc de pobresa inclou aquelles persones la renda disponible de les quals es troba sota el llindar de risc a la pobresa. En el cas de Catalunya, el llindar es fixa com el 60% de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents de la població catalana. Així la taxa de risc a la pobresa calcularà, respecte aquest llindar, el percentatge de persones que es troben en risc de pobresa.

Risc de pobresa en el treball mostra la proporció de persones que van treballar almenys set mesos durant l'any de referència de la renda (l'any anterior a la data de l'enquesta) i tenen una renda disponible equivalent per sota del llindar de risc de pobresa.

Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROE) Segons l'estratègia Europa 2020 es considera en risc de pobresa o exclusió social la població que es troba en alguna de les tres situacions que es defineixen a continuació: persones que viuen amb baixos ingressos (60% de la mitjana de l'ingrés equivalent o per unitat de consum); persones que pateixen privació material severa (4 dels 9 ítems definits); persones que viuen en llars amb una intensitat d'ocupació molt baixa (per sota del 20%).

Població amb 3 privacions materials o més. Percentatge de població que té carència forçada d'almenys 3 ítems dels 7 següents: Retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge principal (hipoteca o lloguer, rebuts de gas, comunitat ...) en els 12 últims mesos. Mantenir la llar adequadament calenta. Assumir despeses imprevistes (Es considera la capacitat que té una llar per fer front a una despesa imprevista contant únicament amb els seus recursos propis, és a dir, sense demanar préstecs o compres a terminis per tal d'afrontar les despeses habituals. L'import de la despesa es va revisant cada any a partir de l'evolució del nivell d'ingressos de la població.). Menjar carn, pollastre o peix almenys cada dos dies. Anar de vacances almenys una setmana a l'any. Disposar d'un cotxe. Disposar d'un ordinador personal.

Població amb dificultat per arribar a fi de mes. Percentatge de població que té dificultat o molta dificultat per arribar a fi de mes.

Font de les dades: Enquesta de condicions de vida de l'INE publicada a l'Idescat.
Abast temporal i territorial: 2015, Catalunya.

Nivell formatiu:

Recull les dades de matriculació als nivells educatius post obligatoris als centres educatius del Baix Llobregat (Batxillerat i cicles formatius). En concret publiquem el pes de les dones i dels homes matriculats en aquests nivells tot distingint entre les diferents especialitats i famílies professionals.

L'evolució de la matriculació segons famílies i especialitats s'estudia per analitzar la prevalença o no en el temps de masculinització o feminització dels estudis. Així, es trien diferents cursos escolars: 1999-2000; 2000-2004; 2009-2010 i 2015-2016.

Font de les dades: Departament d'Ensenyament
Abast temporal i territorial: Cursos escolars 1999-2000, 2000-2004, 2009-2010 i 2015-2016, Baix Llobregat i municipis.

Afiliació segons residència padronal:

L'estadística d'afiliacions i afiliats a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat ofereix informació sobre el nombre d'afiliats i afiliacions per municipis, comarques i Aran, àmbits del Pla territorial, províncies i Catalunya. Els afiliats es presenten segons les principals variables demogràfiques (sexe, edat i nacionalitat) i les afiliacions es difonen segons el tipus de relació laboral, el règim de cotització i el sector d'activitat.

L'Idescat realitza trimestralment l'explotació estadística dels fixers d'afiliacions i comptes de cotització de la Seguretat Social que rep de la Tresoreria General de la Seguretat Social. Es publiquen dades d'afiliats (cada persona es compta una sola vegada amb independència del seu nombre d'afiliacions en alta) i d'afiliacions (una mateixa persona es compta tantes vegades com situacions de cotització tingui, ja sigui en el mateix règim o en diferents).

Per a l'objecte d'estudi d'aquest informe (les dones en el mercat de treball) hem seleccionat les persones afiliades i no les seves afiliacions.

Font de les dades: Idescat a partir de les dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.
Abast temporal i territorial: 2016, Baix Llobregat i municipis.

Atur registrat:

Recull les demandes d'ocupació registrades en les Oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (OSOC) que estan actives l'últim dia laborable de cada mes i que no es corresponen amb cap de les següents situacions: pluriocupació, millora d'ocupació, col·laboració social, jubilats, persones de més de 65 anys, en recerca d'ocupació conjuntural o de jornada inferior a 20 hores, estudiants, demandes suspeses, compatibilitat de prestacions, treballadors eventuais agrícoles.

Font de les dades: Departament d'Empresa i Coneixement.
Abast temporal i territorial: 2016, Baix Llobregat i municipis.

Contractació registrada:

Contractes registrats a les Oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (OSOC) i comunicacions de contractació que realitzen les empreses, amb lloc de treball a Catalunya.

Font de les dades: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.
Abast temporal i territorial: 2016, Baix Llobregat i municipis.

11. Recomanacions bibliogràfiques

Consell Econòmic i Social de Barcelona (2016). «**Dones i mercat de treball a Barcelona**»..

Aquest informe analitza la situació de les dones en el mercat de treball a Barcelona. L'anàlisi comprèn la distribució salarial; la conciliació personal i laboral; evolució atur i contractes registrats.

http://www.bcn.cat/cesb/pdf/informes/i2016/Dones_Treball_2016.pdf

World Economic Forum (2016). “**The Global Gender Gap Report 2016**”

El Fòrum econòmic mundial publica des del 2006 l'índex global de la bretxa per gènere. Aquest índex publica a nivell comparat (amb una mostra de 144 països) quina és la bretxa per gènere dels àmbits d'economia, salut, educació i representació política.

<https://www.weforum.org/reports/the-global-gender-gap-report-2016>

International Labour Organization (2016). “**Women at Work, Trends 2016**”.

En aquest informe s'examinen dades de fins a 178 països, i es conclou que les desigualtats entre dones i homes persisteixen en el mercat de treball mundial. A més, l'informe assenyalava una qüestió clau: al llarg de les dues darreres dècades, els importants progressos aconseguits per les dones a l'educació no s'han traduït en millores comparables en la seva posició en el món treball.

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_457317.pdf

TERMCAT (2011). **Recull de termes de dones i treball.**

Recuperem aquesta publicació per ser l'únic recull de marc competencial, normatiu i en especial conceptual de la dona i el mercat de treball.

http://empresa.gencat.cat/web/.content/03_-_centre_de_documentacio/documents/01_-_publicacions/03_-_igualtat_d_oportunitats/arxius/doc_28719849_1.pdf

Observatori de Mercat del Treball i Model Productiu (2017). “**La situació de desigualtat salarial a Catalunya entre homes i dones**”.

Explotació de les darreres dades (darrer trimestre del 2016) de l'enquesta d'estructura salarial de l'INE amb perspectiva de gènere. L'informe s'estructura en set apartats. En el primer es dona una visió global de quina és la situació de la dona en el mercat de treball català, en el segon es mostra l'evolució dels salaris i de la bretxa de gènere entre 2008 i 2014 i en el tercer s'apunten els principals motius de la desigualtat salarial de gènere. A continuació, s'analitzen els salaris d'homes i dones, en mitjana i per característiques personals, del lloc de treball i de l'empresa, així com per components salarials, per tal de conèixer la bretxa salarial de gènere i les variables que tenen un major impacte en la bretxa. En els darrers apartats, es compara la situació a Catalunya amb l'indicador de bretxa salarial de gènere de la Unió Europea; es presenten les conclusions de l'informe a mode de síntesi, i es relaciona la bibliografia consultada.

http://observatorit treball.gencat.cat/web/.content/05_-_recursos/documents/fragments_de_coneixement/arxius/Informe-desigualtat-salarial-homes-i-dones-vfeb17.pdf

Diari CRÍTIC (març 2016). **Per què les dones cobren menys que els homes?**

Data Crític publica el 8 de març de 2016 un article que reflexiona entorn la bretxa salarial per gènere tot descrivint les principals variables que poden explicar aquesta discriminació.

<http://www.elcritic.cat/datacritic/per-que-les-dones-cobren-menys-que-els-homes-8476>

Pew Research Center (gener 2017). **Women may never make up half of the U.S. workforce.**

Destaquem aquest article del Pew Research Center pel seu esforç en projectar la població activa futura segons sexe tot destacant la disminució de força de treball femenina que es dibuixa. És per tant, un article a considerar i treballar en el futur.

<http://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/01/31/women-may-never-make-up-half-of-the-u-s-workforce/>

Diari Público (febrer 2017). **El machismo oculto tras los datos de la EPA.**

Público es fa ressò de la carta de queixa que envien unes estudiantis del Màster de Gènere de la Universitat Complutense de Madrid a l'INE pel llenguatge sexista que s'empra en l'Enquesta de Població Activa i demanen que es reconegui la triple jornada laboral femenina.

<http://www.publico.es/sociedad/brecha-genero-machismo-oculto-datos.html>

Carrasco, Cristina (2001). **Hacia una nueva metodología para el estudio del tiempo y del trabajo.**

Relacionat amb l'article anterior, destaquem aquest informe de Cristina Carrasco on proposa una sèrie de reformes metodològiques a l'EPA fent especial menció a modificar determinades preguntes però sobretot a fer visibles altres formes de treball i valorar el treball domèstic.

<http://centreatigona.uab.cat/docs/articulos/Hacia%20una%20nueva%20metodolog%C3%ADa%20para%20el%20estudio%20del%20tiempo%20y%20del%20trabajo.pdf>

L'Observatori Dona, Empresa i Economia (ODEE) de la Cambra de Comerç de Barcelona i Institut Català de les Dones (ICD) (2017) **“Quantificació econòmica del treball domèstic i de la cura de persones no remunerat a Catalunya”**

L'estudi tracta d'identificar les funcions realitzades a la llar, quantificar el temps dedicat a aquestes per totes les persones en edat de treballar i assignar-li una remuneració simulada per calcular el seu valor econòmic. Amb aquest tipus de treball, es vol visibilitzar una feina que en no formar part del mercat queda invisible, però que sense ell, no podríem viure. Aquest treball és molt important perquè complementa l'anàlisi de la desigualtat de gènere en el mercat de treball —àmpliament estudiat—, amb una anàlisi de la desigualtat de gènere en el treball no remunerat però que té conseqüències econòmiques, com es veurà al llarg d'aquest estudi. De fet, els estudis sobre usos del temps s'utilitzen sobretot perquè permeten analitzar el treball remunerat i no remunerat a partir d'una mateixa unitat: el temps.

El PIB del treball domèstic i de cura s'estima en 50.321 milions d'euros l'any 2015. Per tant, si es consideressin les tasques domèstiques, el PIB català s'incrementaria un mínim del 23,4%, passant dels 214.927 milions d'euros actuals als 265.248 milions el 2015. Les dones són les que fan una major aportació a aquest PIB de l'economia domèstica i de cura (el 67% enfront del 33% els homes). És a dir, les dones contribueixen el doble que els homes al valor econòmic del treball domèstic i de cura. El càlcul s'ha obtingut a partir de la quantificació del temps dedicat a aquestes tasques per totes les persones en edat de treballar (+16 anys) i d'assignar-li una remuneració simulada en el mercat laboral (obtinguda a partir de la TIOC-2011, actualitzat a preus de 2015).

http://premsa.cambrabcn.org/sites/default/files/2016%2009%20Estudi%20treball%20dom%C3%A8stic_VF.pdf

Comissions Obreres (2017) **“La pobresa amb perspectiva de gènere. Conceptes, indicadors i situació a Catalunya”**

Una de les principals evidències d'aquest estudi és la invisibilitat del biaix de gènere en les estadístiques sobre pobresa. Els autors de l'estudi subratllen que les dades quantitatives de què disposem a través de l'Enquesta de Condicions de Vida no reflecteixen la realitat en termes de com han afectat la crisi i les retallades a les dones, ja que els indicadors no inclouen la perspectiva de gènere i no permeten apreciar-ho. El volum d'ingressos, per exemple, es mesura per llars i es divideix entre el nombre d'individus, sense tenir en compte quina part la percep l'home i quina la dona. Així, la diferència —sovint vinculada a la bretxa salarial i a la major precarietat laboral de les dones— “s'aplan” i no és possible discernir la situació real de cadascú.

Aquest informe fa una especial menció a la manca de dades disponibles, apuntant també l'absència de dades actualitzades sobre els usos del temps i la distribució de la càrrega pel que fa als treballs no remunerats i es denuncia l'ocultació de les baixes rendes que perceben les dones, tant al mercat de treball com en concepte de pensions.

http://www.ccoo.cat/pdf_documents/2017/pobresa_perspectiva_genere.pdf